

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Газета 1929 йил 1 августдан чиқа бошлаган

№ 11 (6963-6964)
1999 йил 16 март, сешанбаСотувда эркин
наرخда

навоик еди

Яқинда пойтахтимизнинг Сирғали туманидаги 304-мактабда буюк бобмиз Алишер Навоийнинг таваллуд кунига бағишланган кеча бўлиб ўтди. Бу ўзига хос Навоийхонликда 5-«А» ва 7-«А» синфлари ўзаро беллашди. Иккала синф вакиллари ҳам шоир ҳаёти билан боғлиқ, унинг асарларидан тайёрланган сахна кўринишлари намоиш қилишди, шеърлар, рақслар ижро этишди.

Бу байрам баҳонасида бо-боколониимиз эсга олинди. Ўқувчилар Навоий ҳақида анча кенг тасаввурга эга бўлдилар.

Байрамни томоша қилиш учун мактабнинг бутун ўқитувчилар жамоаси, ота-оналар ташриф буюришди. Шеърят баҳорини олиб келган Алишер Навоий бобомиз ҳамиша ёдимизда!

Олим ШОХРУХБЕК,
304-мактабнинг 5-«А»
синф ўқувчиси.

ОНА ТИЛАГИ

Уйда Энахон опа ўз-ўзига гапириб бир нарсаларни тикар ва келинига:

— Убайдуллодаги ўзгаришни сезяпсизми? Олдинлари китобга қарамас, дарс тайёрламас эди. Яқиндан бери ўз устида мустақил ишляпти-я. Ҳатто газета, журналларни ҳам ўқияпти, — деди.

Шу вақт Убайдулло ҳам мактабдан келиб қолди ва ундан онаси сўради:

— Мактабнингизга янги ўқитувчи келдими дейман, ўқишга анча қизиқиб қолдинг?

— Йўқ, ўқитувчимиз ўша. Фақат мактабимизда рейтинг усули қўлланила бошланди. Бу балл системаси билан ўлчанар экан. Мен кўп ўқима-

сам, уй вазифасини вақтида тайёрламасам ўртоқларимдан кам балл тўплайман. Буни хохламайман.

— Ҳа, рейтинг усули дарсларни чуқурроқ тайёрлашга, кўпроқ янгиликлардан бохабар бўлишга ўргатар экан. Устозимиз Ҳаётхон опа Аллобердиева, бизнинг изланишларимизга катта ёрдам бермоқдалар деди. Энахон опа эса «устозингни баҳор байрами — Наврўзи олам билан табриклаб қўй, ўғлим. Бахтингга омон бўлсин, домлаларинг», — деди.

Дилноза ҚОДИРОВА,
Фарғона вилояти,
Ал-Хоразмий номидаги
33-мактабнинг
5-«А» синф ўқувчиси.

Ассалому алайкум, хурматли «Тонг юлдузи!»

Мен, ўзим ҳурмат ва ҳавас қилган устозим ҳақида сенга гапириб бермоқчиман. Шерали ака Тошмуродов биз таҳсил олаётган синфда дарс берадилар.

Устозимиз бизга, биз уларга жуда-жуда ўрганиб қолганмиз. Биз лицей синфи ўқувчилари дарсларни бутун вужудимиз билан тинглаймиз, дарсларни бир соат ҳам сабабсиз қолдирмасликка ҳаракат қиламиз. Улар ҳар бир дарсларни кўргазмали қуроллар ёрдамида ранг-баранг тарзда, қизиқарли олиб борадилар.

Мабодо бирон ўқувчи дарсда яхши қатнашмаса, сабабини билишга ҳаракат қиладилар, ўша ўқувчи билан алоҳида шуғулланадилар.

Мен ҳам катта бўлгач, устозимга ўхшаган севимли, муаллим бўлмоқчиман...

Устозим бизга доим: Ўзбекистоннинг келажаги сизнинг қўлингизда, барча умидимиз сиздан. Яхши ўқиб билимни пухта

эгалланглар, юзаки ёд олманглар, ёшликда олган сабоғингиз келгусида сизга мулк бўлиб қолсин, деб насиҳат қиладилар.

ларимизни доимо озода тутсак, ҳеч қандай касалликка чалинмаслигимизни ўқтирадилар.

Устозимиз ҳаммамизга

ТАЪЗИМ СИЗГА, МУАЛЛИМ!

Устозимиз бизга фақат билим берибгина қолмасдан, шахсий гигиена қоидаларига ҳам риоя қилишимизни талаб қиладилар. Тишларимиз, юз-қўл-

бирдек меҳрибонлар — худди ота-боладай муомала қиладилар. Бахтимизга доимо соғ бўлсинлар.

Сурайё ШУҲРАТ қизи.
Шайхонтоҳур туманидаги
34-ўрта мактаб ўқувчиси.

САЛОМ, САҲОВАТ!

Бизнинг синфимиз аҳил ва иноқ. Синфдошларим пахта йиғим-теримида илғорлар қаторидан ўрин олиб, жами 10 000 сўм пул жамғарди. Бу пулга турли хил ўйинчоқлар, рангли китоблар сотиб олдик. Бир қисмига «Тонг

юлдузи»га бир иилга обуна ҳам бўлди. Ҳатто синфимиз учун турли-туман гуллар ҳам сотиб олдик. Ўйинчоқларимизни Марғилондаги 22-таянч мактабда ўқиётган ногирон болаларга улашдик. Биз қўйиб берган турли хил сахна кўринишларидан улар жуда ҳам хурсанд бўлишди. Бизга бу ишимизда синфимиз раҳбари Икромжон ака Раҳматов яқиндан ёрдам бердилар.

Юртбошимиз айтганларидек «Савоб ишни ҳар кун, ҳар ким қилиши керак». Биз энди ҳар йили шу мактабга топган пулимиздан ўйинчоғу кўғирчоқлар олиб берадиган бўлдик, чунки болалар қувончи бизни савобга, саҳоватга ундади.

Озода ҲАЛИЛОВА,
Фарғона вилояти,
Ёзёвон туманидаги
2-ўрта мактабнинг
6-«А» синф ўқувчиси.

лар, табиат бизга турли рангларда турли хил гўзаллик яратибди. Биз уни асраб-авайлайлик.

Гул узоқ учун гулзор яратадилар.

Гулноза ОЧИЛОВА,
Навоий вилояти
Қизилтепа туманидаги
12-ўрта мактабнинг
6-«Г» синф ўқувчиси.

ЮРТИМДА БАҲОР

Баҳор фасли келгач ҳамма ёқ кўм-кўк гилам билан қопланади. Қаранг, қир-адирларнинг бағрига сингиб кетган қорларнинг муздеккина сувидан симириб тўйган бойчечак ҳозир ҳаманинг кўзини яшнатиб, ўзини кўз-кўз қилмоқда. Ишлар қизиб ҳам кетди. Ерга умид билан бободехқон уруғ қадайд, уни парвариш қилади.

Мактабимизнинг ўз томорқаси бор. Биз у ерга турли мева-

қўйдик. Барча дарахтларни оқлаб чикдик. Очилган гуллар мактабимиз кўркига кўрк бағишлаб турибди. Табиат барчага ўзига хос гўзаллик ато этган. Келинг, азиз тенгдош-

ТАЪЗИМ

Устоз... Мактабга қадам қўйиб, то уни битириб кетгунимизча бизни ўқишга, яхши хулққа ўргатган иккинчи онамиз у. Қўлимиздан ушлаб, тўғри ёзишни, тўғри талаффуз қилишни ўргатган азиз фидокор у... Мактабимизда ана шундай муаллималардан бири, бир неча йилдан буён ўқувчиларга она тили ва адабиётдан сабоқ бериб келаётган азиз Зебунисо Назаровадир. Улар жуда кўп ўқувчиларни мактабдан учирма қилганлар. Ўша ўқувчиларнинг бири бизнесмен, яна бири муаллим, бошқаси таниқли кўшиқчи бўлиб етишган. Албатта, уларнинг камолини кўриб Зебунисо опа жуда қувонадилар. Бу йил Аёллар йили.

Меҳрибон ва мунис муаллимамиз Зебунисо опани, уларнинг қаторида бизга билим беришда ўзларининг куч-қувватларини аямасдан сарф қилаётган барча муаллималарни Аёллар йили билан муборакбод этаман. Биз ўқувчиларнинг бахтига доим соғ-саломат бўлишсин.

Нафиса НЕЪМАТОВА,
Ғиждувон туманидаги
25-ўрта мактабнинг
6-«Г» синф ўқувчиси.

Мен ўз мактабим ҳақида икки оғиз гапирмоқчиман. Мактабимиз уч қаватли бўлиб, барча синфлари тоза. Бизнинг мактабда 600 дан ортиқ ўқувчи ўқийди. 50 га яқин ўқи-

МАКТАБИМ
— ФАХРИМ

тувчи дарс беради.

Мустақил Ўзбекистонимиз кўпгина давлатларга танилди. Ўз қомуси, ўз тили, ўз байроғига, мадҳиясига эга бўлди.

Мактабимизда Ал-Бухорийнинг 1225, Ал-Фарғонийнинг 1200 йилликлари катта тантана билан нишонладик. Мактабда ўқиб зерикмаймиз. Мактабимиз — фахримиз бизнинг!

Зафар ЎРОҚОВ,
Бухоро вилояти, Когон
туманидаги Мирзо Улуғбек
номли 21-мактабнинг 6-«Б»
синф ўқувчиси.

Дўст билан обод
уйинг,
Гар бўлса у
вайрона ҳам.
Дўст қадам
қўймас эса,
Вайронадир
кошона ҳам...

Ҳа, Эркин Воҳидовнинг ушбу шеърини барчамиз севиб ўқиймиз. Дунёда дўстнинг кўплигига нима етсин. Ахир яхши, ёмон кунингда шу дўстларингга суянасан-да! Азиз «Тонг юлдузи» ходимлари! Мен мазкур газетани ҳар бир сонини қолдирмай

Бухородан тўрт мактуб

МЕНГА ХАТ
ЎЗИНГ

ўқийман. Гарчи қўлимизга анча кеч етиб келсада, лекин унинг келиши қувончимизга қувонч қўшади. Менинг дўстларим талайгина, лекин дўстнинг кўплиги янада яхши. Шунинг учун мен «Тонг юлдузи»нинг ашаддий мухлисларига ушбу мактубимни дўстлашиш мақсадида ёзиб юбораяпман. Азиз тенгдошларим! Менга мактуб йўлланг. Биз дўстлашайлик. Мактубларингизни кутаман!

Самия КҮЧҚОРОВА,
Ғиждувон туманидаги
48-ўрта мактабнинг
9-«Г» синф ўқувчиси.

КЕЛАҚОЛ, ОМАД!

Мактабимизда 6-«А» ҳамда 6-«Б» синф ўқувчилари ўртасида ботаника фани бўйича беллашув бўлиб ўтди. Бу беллашувда бизнинг 6-«Б» синфимиз голиб бўлди. Шартлар унчалик қийин эмас эди. Аммо биз шошилдикми, ҳаяжонландикми, билмадиму саволларга жавоб беролмадик.

Синфимиз ўқувчилари бундан ҳафа бўлишмади. Ҳаммамиз бир овозда кейинги беллашувларга пухта тайёргарлик кўриш кераклигини айтдик. Ана шунда бизга ҳам омад кулиб боқиб қолса ажабмас.

Жамила ЖУМАЕВА,
Бухоро вилояти, Жондор
туманидаги
37-мактабнинг 6-«Б» синф
ўқувчиси.

«АЛПОМИШ» ТАНЛОВИ

Ўзбек халқининг жаҳон адабиётидаги «Махобхорат», «Илиада», «Одиссея», «Манас» каби асарлар билан тенглаша олган «Алпомиш» достони бор.

Алпомишга бағишланган тадбир Фарғона шаҳридаги 25-ўрта мактабда бўлиб ўтди. Танлов тарзида ўтказилган бу тадбирда мактабнинг 9-синф («а», «б», «в», «г») ўқувчилари иштирок этдилар. Танлов шартларидан бири «Алпомиш» достони учун чизилган расмлар кўриги эди. Ўқувчилар томонидан чизилган расмлар диққа-

тимизни тортди. Мана, бирида 7 ёшли Ҳакимбек бобоси Алпинбийдан қолган камондан ёй отмоқда, яна бирида қалмоқ элига, Чилбир чўлига отланмоқда, бошқа бирисида эса Барчинойнинг шартларини бажариш тараддудиди.

Танловнинг охири шартли бўлган, дoston асосида сахна кўринишларини барча томошабинлар катта қизиқиш билан қарши олдилар. Сахнада Бойбўри, Бойсар, Ҳакимбек — Алпомиш, Барчиной, Қалдирғоч, Кўкалдош тимсоллари пайдо бўлди. Уларнинг диалог, монологлари йиғилганларни хурса-

нд этди.

Ушбу тадбирда Б. Тўхлиева, Б. Юлдашев, З. Тошматова, Н. Мавлонкулова, Г. Холбоева, У. Хўжаев, З. Эгамбердиева, Н. Бўтабоева, Ш. Имомов, Ш. Аминжоновалар фаол иштирок этдилар.

Танлов якуни бўйича голиб бўлган 9-«В» синф ўқувчиларига мактаб жамоасининг эсдалик совғалари топширилди.

Бекжон СУЛТОНОВ,
Дилмурод СУЛТОНОВ,
Фарғона вилоятидаги
иктидорли болалар
мактаб-интернати
ўқувчилари.

ONAJONLARIMIZGA
YORDAM

Salom, bolalar, men onajonlarimiz haqida gapirib bermoqchiman. Onajonlarimiz qiladigan qiyin ishlarga qachongacha qarab turamiz? Biz onajonlarimizga yordam berish o'rniga ko'chada qorong'igacha o'ynab yuramiz. Onajonlarimiz esa ertadan kechgacha tinmay ishlaydilar. Ertalab turib joyni yig'adilar, keyin dasturxon tuzaydilar, bizni to'ydirib, so'ng ishxonaga ketadilar. Odatdagidek u yerda ham ish tiqilib yotadi, ishlarni qilib bo'lgach, uyga qaytadilar. Keyin bizni maktabdan quchoq ochib kutib oladilar va issiqqina kiyintirib ko'chaga chiqaradilar. Biz to'p tepib iflos qilib kelgan kiyimlarimizni yuvadilar va albatta kechgurungi ovqatni tayyorlaydilar. Eh-he ular qilayotgan ishning oxiri yo'q. Bolajonlar, sizlar onajonlaringizni qo'llaridan yumushlarini oling!

Najot A'ZAMOV.

Мактабимиз ташкилотчиси Феруза опа Нишнова ҳамда синф раҳбаримиз Муҳаббат опа Солиевалар бошчилигида дам олиш кунларининг бирида Чимён тоғига саёҳатга отландик. Тоғ бағри узра илон изи йўлидан кўтарилган автобусимиз кўп ўтмай манзилга етиб келди. Бу ерда биз каби ўқувчилар кўп экан. Баъзи синфдошларимиз осма йўл

ЧИМЁНГА
САЁХАТ

орқали тоғнинг тепасига чиқишди. Баъзилари чанғиларда учиди. Хуллас, саёҳатимиз бизга олам-олам қувонч берди. Ўйламанки, бу кунги дам олишимиз ҳар бир синфдошларимнинг ёдида қолади. У ернинг табиат манзараси сизни ҳам лол қолдириши табиий. Минг бор эшитгандан бир бор ўзингиз кўриб гувоҳи бўлинг.

Бехзод ШОКИРОВ,
Бўстонлиқ тумани Ғазалкент шаҳридаги
3-мактабнинг 9-«Б» синф ўқувчиси.

ИСТИРОХАТ БОҒИМИЗГА
МАРҲАБО!

Жиззах вилояти ҳокимияти биз болаларга ажойиб истироҳат боғи қуриб берди. Бундай боғларни илгари телевизорда кўрганимизда жуда-жуда ҳавасимиз келарди.

Энди эса ўз боғимиз бор. У ерда мазза қилиб аргимчоқлар учамиз, турли жониворларнинг ҳайкаллари томоша қиламиз. Кун иссиқ ойларида эса муз-

қаймоқлар еймиз, бассейнда чўмиламиз. Бир сўз билан айтганда, боққа кирганимизда яхши дам олиб чиқамиз.

Ана шундай истироҳат боғини қуришда ёрдамлашган тадбиркор амакиларга ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз.

Шахноза АТАМУРОВА,
Жиззах шаҳар ёш
ижодкорлар уйи
қошидаги «Ёш мухбир»
тўғараги аъзоси,
19-мактаб ўқувчиси.

Бугун Дилнозанинг қувончи чексиз. Унга мактабдош дўстлари ҳавас билан қарашяпти. У нафақат аълочи, жамоатчи, балки барча қизларга ўрнак бўла оладиган билимдон ўқувчи — қўли гул чевар, пазанда эканлигини намоён қила олди.

Яқинда Миробод туманидаги 154-мактабда бўлиб ўтган саккизта мактабнинг голиб қизлари ўртасидаги «Мактабнинг ибратли ўқувчиси — оиланинг ибратли фарзанди — бўлгуси ибратли бека» кўрик-танлови фикримизни яна бир бор тасдиқлайди. Беллашувда қатнашган саккиз нафар қиз танловнинг бешта шарти бўйича ўз билим ва маҳорат-

ларини, малоҳату лобарликларини намойиш этишди. Айниқса, уларнинг мустақил Ўзбекисто-

ни янада мамнун этди.

— Президентимизнинг ушбу йилни Аёллар йили деб эълон

ла — маҳалла» концепцияси дастурини амалга ошириш борасида ўтказилаётган тадбиримиз ҳам ўзининг

шак-шубҳа йўқ. Уларга боқиб, сўзларини тинглар экансиз нафақат ўзи, балки қалби ҳамда сўзи гузаллигидан қувонасиз.

Туман танлови голиби 214-мактабнинг 9-синф ўқувчиси Дилноза Илёсова, ҳамда барча қатнашчиларга туман халқ таълими бўлими ва туман «Қамолот» ёшлар жамғармасининг дипломи, эсдалик совғалари топширилди. Ўйлаймизки, бундай яхши тадбирлар болаларимизда ҳаётимизга, Ватанимизга муҳаббат туйғуларини янада жўш урдириб, келажакка бўлган ишончни мустаҳкамлайди.

Феруза ОДИЛОВА.

ЛОБАРЛАР БЕЛЛАШГАНДА

ҚИЗЛАР ДАВРАСИДА

нимиз фарзанди эканликларидан гурурланишлари, ўлкамиз тарихи ва унинг зарварақларида ўчмас из қолдирган алломаларни яхши билишлари, ўз ота-боболари шажараси ҳақида батафсил маълумотга эгалиги барчага маъқул тушди. Шу билан бирга қизларнинг ҳар бири мамлакатимиз равақига ўз улушини қўшиш ниятида эканлиги ҳайъат аъзоларидан тортиб томошабинлар-

қилганликлари, албатта меҳри дарё муаллималаримизни ҳамда билимга чанқоқ ўқувчи қизларимизни ҳам ниҳоятда тўлқинлантириб юборди, — дейди туман халқ таълими бўлими мудирининг ўринбосари Феруза Йўлдошева. — Шу боис ҳам бу йилги ўтказилаётган тадбирларимизда аёлларимизнинг, қизларимизнинг ўрнига алоҳида аҳамият қаратилган. Бугунги «Мактаб - ои-

ижобий самарасини беради деб ўйлайман. Бу ерга йиғилган ўқувчи қизларимиз тадбирдан, албатта ўзлари учун керакли тарбияни, билимни оладилар ва хулоса чиқарадилар.

Бугунги беллашувни ўз кўрку таровати, лобарлиги-ю назокати, гурурию ибоси билан тўлдириб турган саккиз нафар қиз — эртага бўлгуси бека, севимли келинчак, меҳридарё она бўлишига

Ассалому алайкум қадрли «Тонг юлдузи»нинг севимли жонкуярлари! Мен газетанинг ҳар бир сонини сабрсизлик билан кутаман. Қани, шу газетада менинг ҳам мақолам чиқса, деб доимо орзу қиламан. Илтимос, менинг мақоламни ёритсангизлар. Мен дастлаб ўқитувчим ҳақида, сўнгра синфдошларимнинг «Нега исмим...» деб номланган мақола юзасидан менга ёзиб берган мақолаларини юбораёпман.

МЕҲРИБОН ЎҚИТУВЧИМ

Биз ўқувчилар ҳар гал она тили ва адабиёт дарсини сабрсизлик билан кутамиз. Синф раҳбаримиз, азиз инсон Шодия опа Сафарова бизга қизиқarli ва мазмунли дарс ўтадилар. Айниқса, икки йилдирки, бизлар она тилидан синов дарслигини ўқияпмиз. Биз шундан қувончларга тўлдикки, муаллимимиз дарслик юзасидан маъруза тайёрлаб 1999 йилнинг апрель ойида ўтказиладиган «Тил анжумани»да иштирок этиш бахтига муяссар бўлди-

лар. Маърузаларининг мавзуси — «Матн билан ишлаш жараёнида ўқувчилар нутқ маданиятини ривожлантириш».

Азиз ўқитувчимиз доимо дарсларида турли услублардан фойдаланиб, биз ёшларни фикр доирамизни

қилган эканлар. Бувим мени ҳамма невараларидан ҳам яхши кўрадилар. Исмимнинг маъноси «ой нури» экан. Ҳамиша ойдек тўлиб, юзи ёруғ бўлиб юрсин, ҳаёти нурга тўлсин, деб орзу қилар эканлар.

Азиза Тўлқин Моҳинур

Оқила Аброр Гулноза

Нега Нозима

Нигора Иброҳим

Мақсад

Абдувоҳид Гуласал Сарвар

Исми...

ажойиб мақсадлари жуда кўп. Бирига улгурса, бирига улгуролмаяпти. Кел, унинг ўғли отасининг орзу-истаклари, мақсадларини рўёбга чиқарсин. Унинг исми Мақсадбек бўлсин.

Бобомнинг бу таклифлари барча таниш-билишларга маъқул тушибди. Тўғриси айтсам, исмим ўзимга ҳам жуда маъқул. Худо насиб қилса, бобомнинг, отамнинг ишончларини оқлайман. Уларнинг ҳар бир олий мақсадларини рўёбга чиқараман.

Мақсадбек БОБОХОНОВ,
Тошкент шаҳар,
Юнусобод туманидаги
105-мактабнинг 6-«А»
гимназия синфи
ўқувчиси.

кенгайтириш, мустақил Ўзбекистоннинг асл фарзандлари бўлиб тарбияланишимиз учун ҳаракат қилиб бутун куч-қувватларини сарфламоқдалар. Бутун тенгдошларим номидан таъзим сизга, азиз устоз, дейман.

Гулалас МАҚСУДОВА,
Навоий вилояти,
Қизилтепа туманидаги
12-ўрта мактабнинг 6-«Г»
синф ўқувчиси.

Мен туғилишимдан олдин исмимни бувижоним Моҳинур қўяман деб ният

Раҳмат, бувижон, бу орзуларингизни атбатта амалга ошираман.

Моҳинур ТОҲИРОВА,
6-«Г» синф ўқувчиси.

Менинг исмим Ўлмасжон. Мен чақалоқлигимда оғир касал бўлибман. Шунда бувим «Бунинг номи ўзи билан, Ўлмасжон бўлсин, Худойим буни бир ўлимдан қайтариб берди» — деб, исмимни шундай деб қўйган эканлар. Исмим ўзимга жуда ёқади.

Ўлмасжон ИБРОҲИМОВ,
6-«Г» синф ўқувчиси.

даги ўша нор йўқ. Гулно-ра деганларидан кейин кетган бўлса керак.

Гулнора ҚОСИМОВА,
6-«Г» синф ўқувчиси.

Менинг исмим Мақсад. Бироқ Мақсадбек деб чақиришса менга янада ёқади. Менинг исмимни бобом қўйганлар.

— Мен бир зўр исм топдим, — дебдилар бобом кечқурун бирдан уйғониб, ойижонимга. Ҳозир бир қоғозга ёзиб қўймасанг, тонггача унутиб қўйишим мумкин, — дебдилар. — Ўғлимизнинг

НЕГА ҚИШЛОҒИМИЗНИНГ НОМИ «АККАХҲҲ»?

Бир куни ўқитувчимиз қишлоғимиз тарихи ҳақида ижодий иншо ёзамиз, — деб қолдилар. Тўғриси айтсам, қишлоғимизнинг номи ҳақида шу вақтгача сира қизиқмагандим. Нима қилишни билмай турганимда бувижоним эсимга тушиб қолдилар. Уларнинг уйларига бордим-да, қишлоғимиз ҳақида сўзлаб беришларини илтимос қилдим. Улар бизнинг қишлоғимизнинг номи икки хил. Бири Шўробод, иккинчиси Аккахўр. Ҳозир сенга нега Аккахўр дейилишини айтиб бераман, — дедилар-да, ёнларида турган иссиққина чойдан бир хўплаб олдилар.

Қадим замонда бир подшо ўтган экан. Унинг ерлари шунчалик кўп бўлган эканки, унинг бу ерларида бир неча қишлоқ барпо этса бўларкан. Бой бу ерга маккажўхори экиб, катта даро-

мад олар экан. Бир йили бойнинг омади келиб, макка жуда яхши ҳосил берибди. Буни эшитган ҳақкалар подшо си барча ҳақкаларини ўша бойнинг даласига юборибди. Ҳақкалар даладаги маккаларни чўқиб, ўз саройларига таший бошлашибди. Шундай қилиб, ҳақкалар подшоси ҳар йили қишни маккажўхори еб ўтказадиган бўлибди. Маккаларни асраб қола олмаган бойнинг хизматкорлари уларни Маккахўрлар деб атай бошлашибди. Бой касодга учрагандан сўнг, ерларни одамларга бўлиб берибди ва бу ерларда катта чиройли қишлоқ барпо этибди. Бу қишлоқнинг номи Маккахўр, кейинчалик эса Аккахўр бўлиб қолаверибди...

Бувим ҳикояларини тугатгач, ёнларида турган чойдан яна бир хўп-

Инсон ўз Ватани тарихини билмаса, у инсонда меҳр ҳам,

лаб қўйдилар. Мен ҳам эртасига мактабга келиб, қишлоғимизнинг тарихи ҳақида иншо ёзиб бериб, «аъло» баҳо олдим.

Шерхон САФАРОВ.

САИДКЕНТ НИМА ДЕГАНИ?

ҳақда қишлоғимиз кексаларига мурожаат қилдик. Улар бизга шундай жавоб беришди:

XV асрда бу ерда Саидмурод авлиё деган бир киши яшаб ўтган экан. У киши ўз қишлоғини жуда ҳам севар эканлар. Авлиё ота қишлоқни кўп айланар лекин ҳеч ким уларни уйига таклиф қилмас экан. У киши қишлоқни сўнгги марта айланиб чиқибдилар ва қишлоқ марказидаги қабристонга етганларида бу қишлоқ аҳлидан жуда ҳам хафа бўлибдилар.

Улар қабристонда ҳассаларига суяниб турибдилар-да, дуо ўқибдилар: «Шу қиш-

лоқ аҳли «Бирлашдим» деганда яна бўлиниб кетсин», — деб турганларида бир деҳқон ўтиб қолибди. Шунда деҳқон Авлиё отани ўз уйига таклиф қилибди. Шунда Авлиё ота: «Хайрият, бу қишлоқнинг одамларида ҳам мурувват бор экан» — дебдилар-да, ҳассаси билан ерни бир урибдилар. Шунда ер иккига бўлиниб, Авлиё ота ернинг қаърига қириб кетибдилар.

Бўлиб ўтган воқеадан буён ўша қабристоннинг номи «Ғойиб ота», қишлоғимизнинг номи эса «Саидкент» дейилар экан...

Орифжон
МИРЗАЕВ.

Азиз болажонлар!

Сизларнинг эътиборингизга ҳа-вола қилаётган ушбу шеърларим бундан 25 йил аввал сиз каби мактаб партасида ўтирган пайтим ёзилганига ишонасизми? Ўшанда мен шу шеърларим билан Самарқанд вилояти рўзномасидаги танловда қатнашиб, совринли ўринлардан бирини эгаллаган эдим. Мен бу шеърларимни устоз Туроб Тўла хотирасига бағишламоқчиман. Сабаби, ўша, қўлга нима тушса қизиқиб ўқийдиган ёшлик

чоғларимда Туроб Тўланинг «Сочмалар»идан таъсирланганим чоғи, шу шеърларим дунёга келди. Кейинчалик устоз билан танишиш, у кишининг меҳрлари ва ўғитларидан баҳраманд бўлиш менга насиб этди. Бу — китоб қилиб ёзса бўладиган улкан хотира. Зеро, устоз ўғитлари мен ва оилам, ижодим ва ҳаётим учун ҳамиша муқаддас ва азиздир.

Қўшиқчи сабодай мени уйғотган...

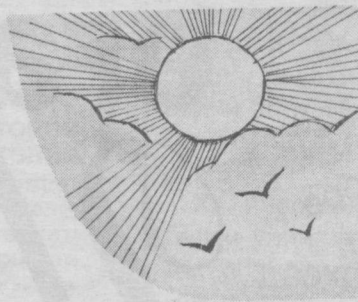
Сахий она табиатмисан,

Беаёв чавандоз — Вақтмисан...

Қаер сенинг маконинг,

Қаер тўлиқ жаҳонинг?

Илҳом,

Ардоқлаб,

Оқлик улашасиз дилларга.

Оппоқ нур сочасиз йўлларга.

Дилбар овозингиз куртак

Бағрида,

Қўшиқдай сизганда юрак қаърида

Нурли хаёлларимни

Олмос қанотларда олиб учасиз,

Кўринмас нур каби мени кучасиз.

Ўйларимнинг қуёшга элтган

Она табиатнинг майин кўллари —

Баҳор еллари.

ҚўШИҚ

Дунё —

Варағига бир сатр ҳам ёзилмаган китобдир.

Варақлари тонгдир унинг,

Қуёш нури сатрдир.

Бу дунёда

Бир четларда ўқ отмайди

Номардлар.

Қийноқларда ва тухматдан

Беғуноҳ ўлмас мардлар.

Билмай ҳадиқ, билмай камлик

Рангларга тўлар олам.

Қўшиқлари бўлар унинг,

Қўшиқларким,

Уфқ рангли,

Тоғ кўкракли,

Бордир буюк ўктамлик.

Бу дунёда душман бўлмас,

Яшар бир-бирин суйиб,

Ҳамма бирдай нафас олар

Эркин, тоза ва туйиб.

Дунё —

Варақлари тонгдай тоза китобдир.

Бир китобки,

Саҳифалар чек билмас асло,

Қўшиқлари бўлар бебаҳо!

Ойгул Суюндиқова.

ЗАНГОРИ ЯПРОҚЛАР

ОРЗУ

Орзу.

Тиник, шаффоф туйғу.

Орзу — қуёш!

Заррин нурларинг соч!

Зулмат, қоч.

Хаёт, чирой оч!

Олмос тоғлар, олинг бағрингизга!

Зилол бўлоқ, қонай сеҳрингизга!

Ел бўлиб учсаммикан,

Қўшиқдай қучсаммикан...

Лолалар,

Юракми...

Ё қуёшдек тилакми...

Нур водийлар қучоғин кезай,

Гул-чечаклар рухсорин чизай.

Юраклар...

Юраклар ўтини сезай.

БИР СЎЗ

Она!

Бир сўзда олам қудрати.

Юраклар, қонларда ҳарорат ўти.

У — ҳаёт, меҳр, нур!

У — қудрат денгизи, ҳаёт тўлкини.

Гўдак кўзидаги умид учқуни.

Куртаклар кулгуси — бир сўзда,

Шоир қалб туйғуси — бир сўзда,

Сўзларнинг раъноси — шу сўз-да!

Ҳаётим маъноси шу сўзда.

Она — меҳнат, бахт, сурур.

Сахий она тупроқдай,

Пок юракда бўлоқдай.

Она!

ИЛҲОМ

Илҳом, қайдасан?

Сенми япроқ кулгуси,

Уфқлар ранги.

Қучоқ очиб бораётганим —

Оламнинг яшил ранги.

Қуёшмисан, ботаётган,

Ё тонгмисан, отаётган?

Тунлари ёмғирдай деразам чертган,

**ТОШКЕНТДАГИ
"ТУРОН"
КУТУБХОНАСИДА
ЖАҲОНДАГИ ЭНГ
НУФУЗЛИ
КУТУБХОНАЛАРДАГИ
КИТОБЛАРНИ УҚИШ
МУМКИН**

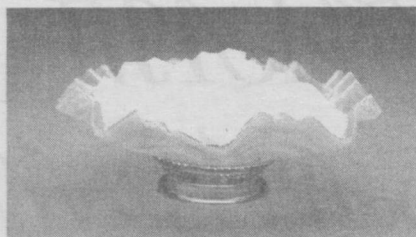

Пойтахтимизнинг Эски Жўва бозори биқинида жойлашган кўхна ва салобатли бинода "Турон" кутубхонаси жойлашганини биласиз, албатта! Бу зиё масканида Фитрат ва Абдулла Қодирий, Абдулла Авлониё ва Ойбек сингари маърифатпарварларнинг излари, илиқ нафаслари қолган. Унинг бой китоблар ҳазинаси бор.

Яқинда "Турон" замонавий "Интернет" ахборот-алоқа тармоғига аъзо бўлди. Энди дунёнинг исталган ҳудудида туриб, "Турон" ҳазинасидаги китоблар билан танишиш мумкин. Ўз навбатида, "Турон" кутубхонасида ўтириб, жаҳондаги нуфузли кутубхоналардаги нодир китоблар ҳақидаги ахборот билан танишиш, зарур китоблардан саҳифа ва бобларни ўқиш мумкин.

Ҳа, бу - Ўзбекистонимизнинг маърифатга, зиёга ташна фарзандлари учун яратилган бебаҳо имкониятлардан бири!

ШАКАРУ ҚАНДИНГИЗ МЎЛ БЎЛАР ЭНДИ

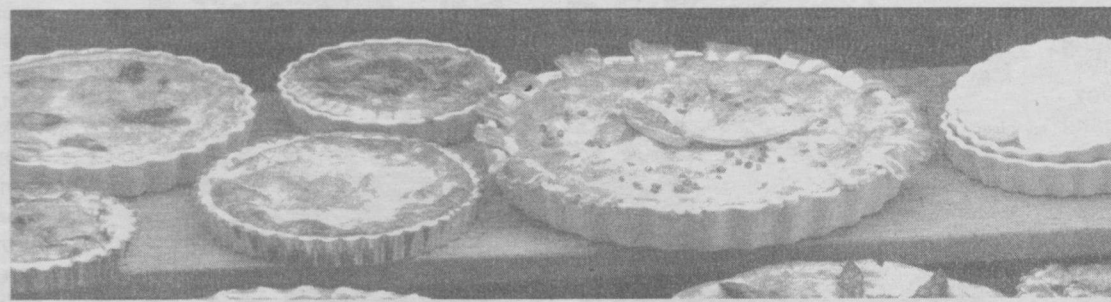

Ҳа, куни кеча Наманганда шакар ишлаб чиқарувчи корхона тайёр бўлди.

Хоразмдаги Хазорасп шакар заводи бу йил тўла қувват билан ишлашга ўтади. Бунинг учун шу кунларда шакар хом ашёси бўлган қанд лавлагидан мўл ҳосил етиштириш тадбирлари қўрилмоқда. Вилоятда

12 минг гектар серҳосил майдоннинг шўрини юйиб, ҳайдаб уруғ экишга тахт қилиб қўйилди. Молдавиялик лавлагидан мўл ҳосил етиштирувчи мутахассислар ўзлари билан олий навли лавлаги уруғларини олиб келдилар. Мазкур завод лавлагини етиштирувчи хом ашё сотиб олиш бўйича шартномалар тузган. Улар орасида қорақалпоғистонлик деҳқонлар ҳам бор.

Шу тариқа бу йил "Хоразм шакари" заводи 280 минг тонна қанд лавлагини қайта ишлаб шакар, қанд ишлаб чиқаради. Бу - мамлакатимиз бозорларида ширинликка бўлган талабнинг катта қисмини қондиришга замин яратади.

Диққат: тажриба!

“ЧЕКМАСААН ЁШЛИК ТАШТИНИ СУР!”

таълим-тарбия дастурининг 2-босқичи бошланди

Газетаимизнинг "Ёш иқтисодчи" саҳифаларида турли ёшдаги ўқувчиларнинг юқоридаги мавзудаги рангбаранг чиқишлари билан танишгансиз, азиз муштарий!

Маълумки, бу дастур "Ўзбекистон-Бритиш Американо-Тобакко" қўшма корхонаси, республика "Оила" илмий-амалий маркази, "Камолот" ҳамда "Маҳалла" жамғармаларининг ташаббус ва қўллаб-қувватлашлари орқали амалга оширилди.

Республика Халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорликда Тошкент шаҳридаги 9- ва 204-мактаблар ва Тошкент туманидаги 9-мактабларда тажриба ўтказилди.

Ўтказилган тажрибаларда энди чекишга қадам қўйган ўсмирлар бошқа қизиқарлироқ машғулотларга жалб этилди. Натижада болалар дунёқарашининг шаклланиши, соғлом турмуш тарзига интилиш, комил инсон бўлиб

етишишга интилиш сингари ижобий фазилатлар қучайди.

Дастурнинг навбатдаги босқичи барча минтақаларда - март-июн, август-декабрь ойларида ҳамма вилоят марказларидаги биттадан мактабда ўтказилдиган бўлди.

Баҳор ташрифи билан бирга бошланган 2-босқичнинг дастлабки натижалари мутахассислар учун баҳор кайфиятини бағишламоқда.

**ЕВРО ВАЛЮТАДА
КРЕДИТ ОЛДИК**

Ўрта Осиё мамлакатлари орасида Ўзбекистон биринчи бўлиб евро валютада 15 миллион евро миқдорида кредит олди. Бу маблағ республикаимизда хусусий тадбиркорликка, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш мақсадларига йўналтирилади. Бу кредит Ўзбекистон Республикасининг ташқи иқтисодий алоқалари учун Германиянинг КРВ тараққиёт банкидан Миллий банкимиз орқали амалга оширилади. Маблағ мамлакатимиз тадбиркорлари учун чет эллардан янги жиҳозлар ва энг замонавий технологияларни харид қилиш учун сарфланилади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки илк бор евронинг сўмга нисбатан расмий курсини белгилади, 1999 йилнинг 5 январида 1 евро 133,22 сўмга тенг бўлди.

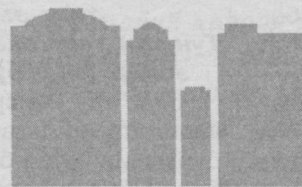
**СОЛИҚ
СИЁСАТИНИ
БИЛИШ -
ҲАММАГА
ЗАРУР**

Миллий матбуот марказида журналистлар бу гал республика Давлат Солиқ қўмитаси ходимлари билан мулоқот ўтказдилар. Учрашувни Ўзбекистон Республикаси оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармасининг ҳамраиси "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" газетасининг бош муҳаррири Аҳмадхон Мелибоев олиб борди.

ДСҚ маълумотларига кўра айни кунларда ўнта олий ва 19 та ўрта махсус ўқув юртларида солиқ хизматида ишлашга қодир ёшлар билим олмақда. Молия институти ва Солиқ ўқув марказида ташкил этилган 3 ойлик малака ошириш курсларида ҳам юзлаб мутахассислар солиқ тизимларидаги янгиликлар билан танишиб, ўз билимларини чуқурлаштирмоқда. Тизимда ишлаётган мутахассисларнинг 75 фоизи олий маълумотли мутахассислар, 80 фоизи эса ёш кадрлар экани қувончли ҳолдир.

Солиқ хизмати ходимлари оммавий ахборот воситалари аҳолига бу тизим ишини кенгроқ тарғиб этиш зарурлигини айтдилар. Ўз навбатида журналистлар ҳам республикаимиздаги мавжуд солиқ сиёсатида ўзгаришлар киритиш замон талаби эканини таъкидладилар.

**ЗАРУР
КИМЁВИЙ
МАҲСУЛОТ
МАНБАИ**

Термиз шаҳридаги "Сурхон" заводи қошида ташкил этилган "Татев" хусусий корхонаси санитария-гигиена мақсадларида ишлатиладиган зарарсизлантурувчи (дизенфекцияловчи) модда ишлаб чиқаришни йўлга қўйди.

Бу маҳсулотга тиббий ва маиший хизмат соҳаларида талаб ниҳоятда катта. Корхона бир кеча-кундузда 2,5 тоннадан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқараётир. Шу вақтгача бундай маҳсулот хориждан келтирилар эди. Энди у ўзимиздан ишлаб чиқарилиши муносабати билан катта миқдордаги валюта мамлакатимиз ҳазинасида қоладиган бўлди.

ЎЗА.

**“АЛ-ФАРҒОНИЙ” ЁНИДАГИ
“БОЛАЛАР ХИЁБОНИ”**

Бу йилги Наврўз фарғоналик болажонлар учун ўзгача шуқуҳ-тароват бағишланди. Шаҳар марказидаги "Аҳмад ал-Фарғоний" номли оромгоҳ ёнида "Болалар хиёбони" барпо этилмоқда. Бу оромгоҳ айни Наврўз айёми куни ёшларни ўз бағрига олади.

Хиёбонда болаларнинг ўйнаб-кулиши, сайр қилиб мазмунли ҳордиқ чиқариши учун барча шароит яратилди.

Р.КАМОЛОВ (ЎЗА)

НАВРЎЗ ~ ТАБИАТИ ЭҲСОНИ ВА ХАЛҚ БАЙРАМИ!

Кўкараётган ҳар бир майса, ҳар бир гиёҳда яшашга, яшаришга даъват бордай. Қирларда бойчечакларнинг нафис гуллаши янги кун кириб келаётганидан хабар беради. Бу - Наврўз - гўзаллик, тириклик ва уйғониш фасли.

Наврўзни нишонлаш Ўрта Осиё ва қатор шарқ мамлакатларида қадим даврда вужудга келган одат, у аста шакллана бориб, маълум расм-русм, урф-одат, ҳар кунлик турмуш эҳтиёжлари заминида таркиб топиб, аъёнага айланган.

Хўш, Наврўзнинг ёши нечада, деган саволга турлича жавоблар берилишининг сабаби нимада? Қатор манбаларда Наврўзнинг қадимийлиги ҳақида ривоятлар келтирилади. Энг тўлиқ маълумотлар ва аниқ илмий хулосалар Абу Райҳон Бируний (973-1048 йиллар), Умар Хайём (1054-1131) асарларида келтирилган.

Кейинчалик эса Алишер Навоийнинг "Садди Искандарий" достонида ҳам Наврўзнинг байрам қилиниши таъкидланади. Бирунийнинг "Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар" асарида таъкидланишича: "У кунни Наврўз деб аташнинг сабаби шуки, Жамшид (қадимги Эрон шоҳларидан бири) подшоҳ бўлгач, мажусийлар динини янгиледи ва бу иш қилинган кун "Наврўз" - "Янги кун" деб аталади.

Умар Хайём ҳам "Наврўзнома" асарида Наврўз нишонланиши ҳақидаги ривоятларни подшоҳ Жамшид даврига тақайди. "Жамшид шу куни (Фарвардин ойининг боши) Наврўз аталсин, деб фармон берди ва одамларга ҳар йили Фарвардиннинг киришини байрам қилишни, уни янги йил деб ҳисоблашни буюрди", - деб ёзади Умар Хайём.

Хуллас, ривоятлардан икки хил хулоса келиб чиқади:

Биринчиси - Наврўз билан боғлиқ ривоятларнинг кўпи подшоҳ Жамшидга мансуб воқеалардан иборат.

Иккинчиси - бу ривоятларда Наврўзни белгилашда табиат қонуниятларига амал қилингани маълум бўлади.

Шу ўринда Навоийнинг бир газилида Наврўзда тун билан куннинг баробарлашувига ишора қилиниши уни табиат қонунлари асосида нишонланишини билдиради.

"Васли аро кўрдим, тенг эмиш бўйию сочи, Тун-кун тенг экан, зоҳир ўлур бўлди чу Наврўз".

Яъни, бу мисраларнинг шарҳи, висолига эришгач, кўрдимки, маҳбубамнинг бўйи билан узун сочи (оқ бадан билан қора сочи) Наврўздаги кеча билан кундуздек тенг экан.

Наврўз ҳақида турли маълумотлар Маҳмуд Қошғарийнинг (Ха) "Девону лугатит турк" асарида ҳам баён этилган. Булардан ташқари қатор ёзма манбаларда ҳам Наврўзнинг қадимийлигига ишора этувчи талай ривоятлар мавжуд.

Асосий манбалардан хулоса чиқарадиган бўлсак, Наврўзнинг ёши камида 2 (икки) минг йилга тенглиги маълум бўлади.

Наврўз нима учун айнан 21 мартда нишонланади? Янги йил байрами ҳисобланишининг сабаби нимада, деган саволлар туғилиши табиий.

Григорян тақвимидаги 1 январдан бошланадиган янги йил билан Наврўз янги йилини солиштириб кўрсак, биринчиси шартли равишда, ҳукумат чиқарган фармон (декрат) орқали нишонланишининг гувоҳи бўламиз. Ҳақиқатан 1 январ киш фаслининг ўртаси, табиат уйқ-

уда, унда ҳеч қандай ўзгариш йўқ. Дунёда март, апрель, май ойларини шартли равишда баҳор фасли деб аташ қабул қилинган. Бироқ, табиат қонунига кўра бу фасл ернинг Шимолий ярим шарида баҳорги кеча билан кундуз тенг келган кундан ёзги кўёш турғунлигигача, яъни кундузи энг узоқ, кечаси энг қисқа бўлган кунгача давом этади. Бу 20-21 мартдан 21-22 июнгача бўлган фурсатдир. Нақл қилишларича, баҳорнинг ўша биринчи кунда ер остида ётган илонлар ҳам бир ағдарилиб олар эмиш. Бу чиндан табиатнинг, она Ер бағридаги жами жонзотнинг, қурт-қумурсқалар ва ўт-ўланларнинг уйғониш, жонланиш давридир. Шунга кўра Ўрта Осиё ва Шарқ халқларининг талай қисми 21 мартни қадимдан Наврўз (янги кун - янги йил) деб байрам қиладилар.

Абу Райҳон Бируний "Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар" китобида Кўёш йили ҳисобида йилнинг биринчи ойи ҳисобланган Фарвардин тўғрисида сўзлаб: "Бу ойнинг биринчи кунни бўлиб, унинг форсча номи ҳам шу маънони тақозо этади. Наврўз эронликлар зижлари бўйича ўтмиш замонларда, улар йилларини қабисали қилган вақтларда Кўёшнинг саратон буржиги кириш пайтига тўғри келар эди. Сўнгра у орқага сурилгач, баҳорда келадиган бўлди. Энди у бутун йил унга хизмат қиладиган бир вақтда, яъни баҳор ёмғирининг биринчи томчиси тушишидан гуллар очилгунча, дарахтлар гуллашидан мевалари етилгунча... ва ўсимлик униб чиқа бошлаганидан такомиллашгунча давом этган вақтда келади.

Шунинг учун Наврўз оламнинг бошланиши ва яратилишига далил қилинган, деб ёзади. Демак, Бируний "орқага сурилгач" деган ибора-

да Кўёшнинг Ҳамал буржиги кириши, кеча билан кундузнинг баробар келиши 22 мартга ўтиш вақтини назарда тутди. У Наврўзнинг борлиқ-табиат қонуниятига мувофиқ ҳолатини асослагина қолмай, у билан боғлиқ бўлган турли маълумот ва ақидаларни ҳам баён этган.

Ана шулардан кўриниб турибдики, Наврўзнинг Янги йил сифатида, янги йилнинг биринчи кун сифатида нишонланишида табиат қонунларига, фалакиёт қонунларига амал қилинган. Наврўз - табиат эҳсони ва халқ байрами. Унга ҳар йили қайта-қайта ва янги-янги сценарийлар ёзиш шарт эмас. Энди яна қайта-қайта "сахналаштириш" - уни амалда бачканалаштирганидек, саёзлаштирган ё ясама байрамга айлантириб қўяётгандек таассурот қолдиради, кишида. Тўғри, Наврўз шу гуллаган замонда ўзига хос равишда нишонланиши керак. Дейлик, ўша кунлари "Ойнаи жаҳон"да узлуксиз кўрсатувлар намойиш этилиши байрам файзига файз кўшади. Бироқ, биз ҳар бир жараёнда меъёрни унутиб қўймаслигимиз даркор.

Энди шу халқ удумларини чинакам халқона бўлишига эришиш тақозо этилади. Тарихдан маълумки, Наврўз кунлари қилинган эҳсонлар жуда катта савоб саналган.

Президентимизнинг "Савоб ишни ҳар ким қилиши керак, савоб ишни ҳар кун қилиши керак" деган улғувор сўзлари ҳазрат Мир Алишер Навоийнинг "Ҳар тунинг қадр ўлубон, ҳар кунинг ўлсин Наврўз" деган ўлмас сатрларига монанд эмасми.

Ота-боболаримиздан қолган удум - Наврўз куни шундай савоблар ҳақида ўйлайлик. Ахир, ўша куни давраларда ашула айтган ҳофиз давлат ҳазинасидан пул олмаслиги, ошпазу чойхоначи беминнат ишлаши, чироқ усталарию (монтерлар), сартарошу этикдўзлар, режиссёрлар, рассому операторлар, томошагоҳлар хўжайинларию бошқа хизматчилар холисанилло хизмат қилишлари мумкин-ку ўз халқига. Таассуфки, бизда "байрам кунлари ишлаган кишига икки баравар маош тўлаш" қандайдир одатга айланган. Бироқ, азал-азалдан меҳру саховат байрами ҳисобланган Наврўзда халққа ҳам, давлатга ҳам бир бора саховат кўрсатиш нақадар эзгулик, деб биламиз.

Ҳар нарсани ҳисоб-китоб қилишга ўрганган кўнгиллар Наврўзда сумалак савдосидан чўнтақларини қаппайтирган ҳоллар ҳам юз бермоқда. Ваҳоланки, қадимда ҳам савдо-сотиқни жуда ўринлатишган боболаримиз Наврўзда сумалакни сотишни ҳазм қила олмаганлар. Савоб учун улашиш лозим, деб билганлар. Албатта, бунинг ҳам ўзига яраша ҳосияти бўлса керак. Хулоса қилиб айтганда, халқнинг ўзига қўйиб берилса, халққа таянилса - Наврўз чинакам халқона байрамлигича давом этаверади.

Нилуфар КАРИМОВА,
Алишер Навоий номи
Республика Нафис санъат
лицейи, "Иқтисодиёт ва
информатика" бўлимининг
10 - "Д" синф ўқувчиси.

Уйғониш, яшариш, товариш

ФАСЛИ

ТАРАДУД

...Баҳоройим келдилар,
Кувнаб-кувнаб елдилар,
Қир-адирдан чопқиллаб
Баҳоройим келдилар...
Дилдора ИСМОИЛОВА,
Шофиркон туманидаги
1-гимназиянинг
4-синф ўқувчиси.

БАҲОР КЕЛГАНДА...

Кўёш уфқдан аста кўтарар бошин,
Эрта тонг майсалар тўкар кўз ёшин.
Богдаги булбуллар навоси жўшқин
Фаслар келинчаги - баҳор келганда.
Майсалар оҳиста бўйин кўрсатар,
Бойчечак бўй бериб, аста ийманар,
Бутун борлиқ оппоқ, гул, бурканар,
Фаслар келинчаги - баҳор келганда.
Янги куним - Кутлуғ Наврўз келади,
Дехқоннинг дилига гурур солади.
Сумалаклар қайнаб тўлиб-тошади,
Фаслар келинчаги - баҳор келганда.
Баҳор фасли келганда кетар ғам-қайгу,
Муштоқ кўнгилларда ўзгача туйғу.
Инсонлар юзида акс этар кулгу,
Фаслар келинчаги - баҳор келганда.

Боқия МАМАЮСУПОВА,
Фарғона вилояти Охунбобоев
туманидаги 20-ўрта мактабнинг
11-синф ўқувчиси.

Ўлкамизда баҳор. Йилимиз ўз ум-
рини янгидан бошляпти, жамики
мавжудот шу кунларда ўзини янги-
ляпти. Наврўз деҳқонларнинг қадимий
байрами. Наврўзни катта тайёр-
гарлик билан кутиб олиш яхши
одатлардан бири бўлиб қолган.

Дехқонлар баҳорда дала ишлари-
га киришадилар. Ҳар хил асбоблар

ёрдамида ерларни юмшатадилар.
Ҳавомиз тоза бўлсин деб турли хил
дарахтлар экилмоқда. Наврўз бай-
рами кириб келишидан олдин кўча-
лар тозаланиб, ариқлар қазилди.
Наврўзга атаб ёшлар ҳар хил
кўйлаklar тиктирадилар. Наврўзда
турли хил қандолатлар ва сумалак
пиширилади. Наврўз кирар куни
кулча, патир, исмалоқдан, ялпиздан
тайёрланган кўк сомсалар, чучвара-
лар ва ҳалим пиширамыз. Бу улуг
байрамда ёшлар кексаларнинг, бе-
морларнинг ҳолидан хабар олади-
лар. 21 мартда ҳамма жойда бай-
рамлар бўлиб ўтади. Бу байрамда
"Кўпкари" ўйинлари, "Хўрозлар
жанги", "Арқон тортиш" каби мил-
лий ўйинлар бўлади. Наврўзда жан-
жал қилинмайди. Аразлашиб юр-
ганлар ярашади. Бу кунда ўтган аж-
додларимиз мазорларини зиёрат
қиламыз.

Муқаддас БОЗОРОВА,
Когон туманидаги
1-мактабнинг 8-синф ўқувчиси.

...Ердан майса
кўтармоқда бош,
Бу олам қайтадан
яшарар яна.
Қишнинг совуғига
бермаган бардош,
Жонзот елкасига
нур тегар яна...

Мақсад ЎСАРОВ,
Навоий вилояти, Навба-
ҳор туманидаги 1-ўрта
умумтаълим мактабининг
6-"В" синф ўқувчиси.

БАҲОР

Тоғларда қорлар эриб, анҳорлар тўлиб,
Сувлар оқади-ку, авжига келиб.
Дарахтлар уйғониб, куртак чиқарар,
Катта майдонларга пахта экилар.
Зарғалдоқ, қалдирғоч келади шошиб,
Инлар қуришади лой-чўплар ташиб.
Ерларда майсалар чиқарар қулоқ,
Ҳар турли экинлар экилар кўпроқ.

ҚАЛДИРҒОЧ

Қалдирғоч, қалдирғоч,
Тезроқ келиб бола оч.
Бизлар сени кутаямиз,
Расмларингни чизаямиз.
Бизлар сени олқишлаб,
Байрамларга бағишлаб.
Йўлингда кўзимиз тўрт,
Келсанг бўлар кўнгил тўқ.
Қалдирғоч, қалдирғоч,
Тезроқ келиб бола оч.
Болаларингни кўрай,
Уларга дон-сув берай.
Мендан бўлсин миннатдор,
Чолиб ўтирай дутор.
Яхшилик қайтар инсонга,
Раҳмат десин Рустамга.

ЁМФИР ҚЎШИҒИ

Ёмфир ёғар кеча-кундуз, тинмас бир оз,
Осмонларда учиб юрар қилиб парвоз.
Чумчуқлар чуғурлашиб сайрар хушовоз.
Бўзтурғайлар кечаси чиқарар овоз.

Рустамжон НИШОНОВ, Навбаҳор туманидаги Абдулла Қаҳҳор номи 1-ўрта мактабнинг 6-"В" синф ўқувчиси.

БОЙЧЕЧАК

Бойчечакни кўрдим далага бориб,
Жилмайиб қаради қорлар остидан.
Мен ҳам унга дедим секин жилмайиб,
Зумрад баҳор яқинми, айт-чи, дўстгинам.
"Ҳа, ҳа. Яқин" дая шивирлади у.
"Мана, мен - баҳорнинг жонли элчиси".

Олим ФАЙЗИЕВ, Гиждувон туманидаги
С.Айний номи 4-мактабнинг 6-"Б" синф
ўқувчиси.

НЕГА «ЗУМРАД БАҲОР»?

Серкўёш ўлкамизга бу йил баҳор барвақт келди. Феврал ойи тугамаёқ кўёш чарақлаб чиқиб, ўлкамизни янада кўркамлаштириб юборди. Дарахтлар ҳам худди одамлар сингари ўзбек халқини энг улуг байрами Наврўзга пешвоз чиқиш учун ям-яшил либослар кийиб, ясаниб олди. Бодом, ўрик дарахтлари эса оппоқ харир либосга бурканишди. Баҳор дарахчилари чучмома, бойчечак ва бинафшалар ер бағридан чиқиб, ўз хуснини кўз-кўз қилиб турибдилар.

Кўп одамлар баҳорни зумрадга ўхшатишади. Лекин ўзлари зумрад тошни кўрганми-йўқми, билмайман. Мен эса кўрмаганман. Биздан олдинги аجدодларимиз баҳорни зумрадга ўхшатиб кетишган. Айтишларича, зумрад тош поклик, азизлик, бахт тоши эмиш. Демак, баҳор ҳам зумрадга ўхшаб одамларга бахт келтиради.

Дилноза МУСАЖОНОВА, Собир Раҳимов туманидаги
283-мактабнинг 3-синф ўқувчиси.

Биз - Ватан фарзандлари, Президент болалари!

Сабоқ

ФУҚАРОЛАРДАН ОЛИНАДИГАН ДАРОМАД СОЛИҒИ ВА УНИ ҲИСОБЛАШ

"Ойлигимдан бухгалтерия кўп "ушлаб" қолибди", "Негадир бу ой ойлигим кам чиқибди", - деган сўзлар кулоғингизга чалинганми? Ҳа, бундай гапларни ойлик маошидан, қанча даромад солиғи ва бошқа ажратмалар чегириб қолинишини билмай, хуноби чиққан ака-опаларингиз, яқинларингиз айтган бўлса, ажабмас.

Бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир фуқаро ўз даромадидан бюджетга тўланадиган даромад солиғи миқдорини ҳисоблашни билиши шарт.

Америка Қўшма Штатларида корхоналар ўз ходимларига иш ҳақларини тўла ҳажмда берадилар. Ундан даромад солиғини ҳисоблаш ва тўлашни ҳар бир фуқаро ўзи мустақил бажаради. Йил якуни бўйича "Даромад декларацияси", деб аталувчи ҳужжатни тўлдиради ва у бўйича давлат билан ҳисоб-китоб қилади.

Республикамызда ҳам солиқ инспекцияларига йил якуни бўйича даромад ҳақидаги декларация тўлдириб топшириш ва солиқни ўз вақтида тўлаш ҳар бир кишининг фуқаролик бурчи ҳисобланади.

Ҳозирда бундай декларацияни икки ва ундан ошқ жойда ишлаётган фуқароларгина тўлдириб топширишлари зарур.

1 апрель - даромад ҳақидаги декларацияни тўлдириб топширишнинг охири кун.

Шундай экан, даромаддан тўланадиган солиқ миқдорини ҳисоблаш қоидалари ҳақида қисқача маълумот беришни лозим топдик.

Даромаддан тўланадиган солиқ миқдори, қаралаётган йил бошидан бери ўтган маълум давр якуни бўйича ҳисобланади. Бу давр одатда, йил бошидан бери ўтган бир ойлик, икки ойлик, уч ойлик ва ҳоказо 12 ойлик давр бўлиши мумкин. Уни ҳисоблаш куйидаги босқичлар асосида амалга оширилади:

1-БОСҚИЧ. Қаралаётган даврда олинган жами даромад ҳажми - R ҳисобланади. У қаралаётган даврда олинган ойлик маошлар, мукофот пуллари, гонорарлар ва бошқа даромадларнинг йиғиндисидан иборат бўлиши мумкин.

2-БОСҚИЧ. Қаралаётган даврдаги даромаднинг солиққа тортилмайдиган миқдори - A аниқланади. Бу миқдор давлат томонидан белгиланади ва ҳар ойда эълон қилиниб турилади.

3-БОСҚИЧ. Қаралаётган даврдаги даромаднинг солиққа тортилмайдиган миқдори - M аниқланади. Уни топиш учун, бу даврдаги жами даромад миқдоридан, бу даврдаги даромаднинг солиққа тортилмайдиган миқдори айрилади.

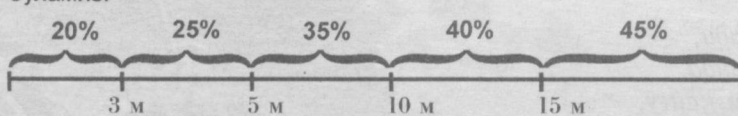
$$M = R - A$$

4-БОСҚИЧ. Қаралаётган даврдаги энг кам иш ҳақи миқдори m аниқланади. Бу миқдор ҳам давлат томонидан белгиланиб, ҳар ойда эълон қилиб турилади.

5-БОСҚИЧ. Қаралаётган даврдаги даромаддан тўланадиган солиқ миқдори - T аниқланади.

Солиқ миқдори - T , солиққа тортиладиган даромад миқдори M га боғлиқ бўлиб, M қанча катта бўлса, солиқ миқдори T ҳам шунча ошиб боради ва куйидаги қоидага кўра ҳисобланади. Даромад солиғи миқдори, солиққа тортиладиган даромад миқдорининг минимал иш ҳақи 3 бараваридан кичик бўлган қисмидан - 15% ҳажмда, минимал иш ҳақи 3 баравардан катта, 5 бараваридан кичик бўлган қисмидан - 25% ҳажмда, минимал иш ҳақи 5 бараваридан катта ва 10 бараваридан кичик бўлган қисмидан - 35% ҳажмда, минимал иш ҳақи 10 бараваридан катта ва 15 бараваридан кичик бўлган қисмидаги 40% ва 15 бараваридан катта қисмидан 45% ҳажмда ҳисобланади ва жамланиб топилади.

Юқорида айтилганларга кўра, куйидаги солиқ шкаласига эга бўламиз.

Энди айтилганларни, конкрет мисолга қўллаб кўрайлик.

МАШҚ. 1999 йил январь, февраль ойларида ишчининг даромади, даромаднинг солиққа тортилмайдиган миқдори ва минимал иш ҳақи миқдори ҳақидаги маълумотлар куйидаги жадвалда берилган.

Ойлар	Ойлик даромад	Ойлик даромаднинг солиққа тортилмайдиган қисми	Ойлик минимал иш ҳақи миқдори
Январь	9000	1320	1320
Февраль	10000	1320	1320

Бу ишчи январь ва февраль ойи бўйича қанча даромад солиғи тўлаб бориши керак.

ЕЧИШ: I. Январь ойи учун даромаддан тўланадиган солиқ миқдорини ҳисоблашни босқичма-босқич олиб борамиз.

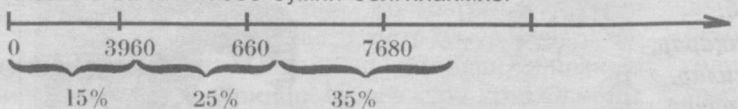
1. Ишчининг даромади - $R = 9000$ сўм,

2. Даромаднинг солиққа тортилмайдиган миқдори - $A = 1320$ сўм,

3. Даромаднинг солиққа тортиладиган миқдори $M = R - A = 9000 - 1320 = 7680$ сўм

4. Энг кам иш ҳақи миқдори $m = 1320$ сўм.

5. Юқоридагиларга асосланиб, солиққа тортиш шкаласини чизамиз ва $M = 7680$ сўмни белгилаймиз.

Бу ҳолда, 7680 сўм даромаднинг 3960 сўмидан 15%, 2640 сўмидан 25% ва 7680-6600 = 1080 сўмидан 35% солиқ ҳисоблаймиз ва жамлаймиз:

$T = 3960 * 15\% + 2640 * 25\% + 1080 * 35\% = 594 + 660 + 378 = 1632$ сўм.

Демак, ишчи 1999 йил январь ойи учун 9000 сўм даромаддан 1632 сўм миқдорда даромад солиғи тўлаши керак экан.

II. Энди 1999 йил январь-февраль ойи учун даромад солиғи миқдорини аниқлайлик:

1. Жами даромад $R = 9000 + 10000 = 19000$ сўм.

2. Солиққа тортилмайдиган даромад миқдори - $A = 1320 + 1320 = 2640$ сўм

3. Солиққа тортиладиган даромад миқдори $M = R - A = 19000 - 2640 = 16360$

4. Энг кам иш ҳақи миқдори $m = 1320 + 1320 = 2640$ сўм.

5. Юқоридагиларга асосланиб, солиққа тортиш шкаласини чизамиз ва унда $M = 16360$ сўмни белгилаймиз.

Бу ҳолда 16360 сўмнинг 7920 сўмидан 15%, 5280 сўмидан 25%, 3160 сўмидан 35% солиқ ҳисоблаймиз ва жамлаймиз.

$T = 7920 * 15\% + 5280 * 25\% + 3160 * 35\% = 1188 + 1320 + 1106 = 3614$ сўм.

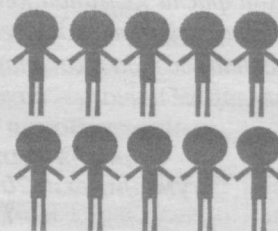
Лекин, бу солиқ миқдорининг 1632 сўми январь ойи учун тўланган. Демак, ишчи февраль ойи учун $3614 - 1632 = 1982$ сўм миқдорда даромад солиғи тўлаши лозим.

Юқоридаги формула ва мисолдан кўринадики, фуқароларнинг даромадлари ошиб борган сари, ундан тўланадиган солиқ миқдори ҳам ошиб боради. Бундай солиққа тортиш усули - прогрессив солиққа тортиш дейилади.

Бобомурод ЭШОНҚУЛОВ, Тошкент молия институти қошидаги солиқ лицейининг 10-синф ўқувчиси.

Ўзбекистон Республикаси иқтисодиёти факт ва рақамларда

РЕСПУБЛИКА АҲОЛИСИ ВА МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИ

Азиз тенгдошлар! Сизни клубимиз саҳифаларида республикамыз иқтисодиётининг асосий кўрсаткичлари билан таништириб боришни лозим топдик. Марҳамат, танишинг.

Ўзбекистон Республикаси аҳолиси сони 1998 йилнинг бошида 23 миллион 873 минг кишини ташкил этди. Улардан 60% дан зиёдроғи қишлоқларда яшайди. Аҳоли зичлиги - 1 квадрат километрга 53,3 киши. Ўзбекистон аҳоли сони бўйича Россия ва Украинадан кейин МДҲда учинчи ўринда туради. Республикамызда Ўрта Осиё минтақаси аҳолисининг 40% яшайди. Аҳоли ўсишининг ўртача йиллик суръатлари 1,8%ни ташкил этади.

Ўзбекистон аҳолисининг ўсиши

1990 йилда 20,3 миллион киши
1995 йилда 22,6 миллион киши
1996 йилда 23,0 миллион киши
1997 йилда 23,4 миллион киши
1998 йилда 23,9 миллион киши.

Тошкент молия институти қошидаги солиқ лицейининг 10-синф ўқувчиси Отабек АҲМЕДОВ тайёрлади.

Буюк келажакни биз қурамыз!

Қизиқарли иқтисодиёт ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ВОДИЙ ДОЛЛАРГА АЙЛАНГАН?

1786 йили америка конгресси ўз пул бирлиги - долларни муомалага киритиш ҳақида қонун қабул қилди. Бу пайтгача Шимолий Америкада голландия, германия ва австриянинг кумуш талерлари муомалада эди. Доллар ва талер орасида қандай ўзаро алоқадорлик бор?

"Талер" сўзи немисча "tal" - водий сўзидан келиб чиққан. 1515 йили Иоахимстал водийсида катта кумуш конлари топилди. Бу кумушдан зарб этилган тангаларни олдинги шу водий номи билан "иоахимсталер" деб, кейинчалик эса қисқагина қилиб "талер" деб атайдиган бўлишди.

"Талер"дан бошқа давлат тангаларининг номлари - Италиянинг теллера, испаниянинг далероси, голландиянинг даалдераси, скандинавиянинг далери ва ниҳоят американинг доллари келиб чиққан. Шу тариқа водий сўзи долларга айланган.

Азиз КЕНЖАЕВ, Тошкент молия институти қошидаги солиқ лицейининг 10-синф ўқувчиси.

СОЛИҚЛАР ТЎҒРИСИДА АНТИҚА МАЪЛУМОТЛАР

Россияда Петр I соқол учун солиқ солган. Унга кўра шоҳ фармонига итоат этмай соқолини олдирмаган фуқаролар солиқ тўлашлари лозим бўлган.

Қадимги Русда ҳатто тутунга ҳам солиқ солинган экан. Бу солиқни тўлай олмаган фуқаролар кулбаларида печ ўрната олмай, гулханда исинишган экан.

XIX асрда Францияда кўча томонга қараган дераза ва дарвозалар учун ҳам солиқ солинган экан. Шу сабаб, Франциядаги кўпгина эски иморатлар дераза ва эшиклари ҳовлига қараб ўрнатилган.

Англия қироли Генрих II даврида қотиллик учун ҳам солиқ солинган. Бу солиқни, қотиллик юз берган ер эгаси, қотил олти ой давомида топилмаган тақдирда тўлашга мажбур бўлган.

Тошкент молия институти қошидаги солиқ лицейининг 10-синф ўқувчиси Илҳом АКРОМОВ тайёрлади.

Уйга вазифа

КИМ ҲАҚ?

Икки деҳқон далада ишлаб энди тушликка ўтиришган эдики, бир йўловчи ўтиб қолди. Йўловчини ҳам тушликка таклиф қилишди. Биринчи деҳқон 7 та, иккинчи деҳқон эса 4 та кулчани олиб, дастурхонга қўйишди. 11 та кулчани тенг тақсимлаб тушлик қилишди. Йўловчи тушлик учун раҳматлар айтиб, кўярда қўймай чўнтагида бор пули 11 тангани деҳқонларга бериб, йўлида давом этди. Деҳқонлар бу пулни қандай қилиб бўлиб

олишни билмай қолишди. Улардан бири:

- Кел тенг бўлиб олақолайлик! - деса, иккинчиси:

- Нега энди? Ахир 11 та кулчага 11 танга берилди. Демак, битта кулча 1 тангага тўғри келади. Менинг 7 та кулчам бор эди, шунинг учун менга 7 танг, сенга эса 4 танга тегиши керак, - дейди.

Айтинг-чи, уларнинг қайси бири ҳақ?

МЕРОС

Бир чолнинг уч ўғли бўлиб, ўлимидан сўнг ўғилларига 17 та туяни мерос қилиб қолдирибди. Васиятга кўра, катта ўғлига туяларнинг ярми, ўртанчасига учдан бири ва кенжасига тўққиздан бири мерос қилиб қолдирилган эди. Ўғилларнинг туяларни бўла олмасдан бошлари қотди. Нима қилишни билмасдан, донишмандга мурожаат қилишди. Донишманд ўз туясида келиб, уни 17 та

туяга қўшди. Жами 18 туянинг ярми - 9 туяни тўнғич ўғилга, учдан бири - 6 та туяни ўртанчи ўғилга, тўққиздан бири - 2 та туяни кенжа ўғилга бўлиб берди. Охирида қолган битта туя - ўз туясига ўтириб йўлига равона бўлди. Айтинг-чи, мерос тўғри бўлиндими? Нега?

ТошДУ қошидаги гимназиянинг 8-синф ўқувчиси Азиза ҲАЙДАРОВА тайёрлади.

Алло, Сизда 7 - синф учун математикадан ёзма иш ечимлари борми? Пулини олдиндан банк орқали ўтказаман.

Клубимиз билан янада яқинроқ танишиш ёки унга аъзо бўлиш истагингиз бўлса, марҳамат клубимиз эшиклар ҳамма тенгдошларимиз учун очиқ, қуйидаги манзилга хат ёзиб, биз билан боғланишингиз мумкин:

700095, Тошкент шаҳри, Талабалар шаҳарчаси, "Қамолот" жамғармасининг "Ёшлар муаммолари" институти, "Зиё" клубига.

Қувноқ танаффус

Машхур бизнесмен мактанди:

- Мен ўз ишимни бошлаганимда, менда ўз ақлимдан бошқа ҳеч вақом йўқ эди.

- Ҳа, ҳа. Ҳозирги давримизда кўплар ўз ишини нолдан бошлашяпти...

☺ ☺ ☺

Америкалик бизнесмен россиялик ҳамкасбидан сўради:

- Дўстим, мен Россияга келдим. Айтингчи, сизнинг йўлларингизда юриш учун "Мерседес" автомобили сотиб олганим яхшими ёки "БМВ"?

- БТР.

ТошДУ қошидаги гимназиянинг 9-синф ўқувчиси Комила Ҳўжаева тайёрлади.

Олдинги саҳифамизда берилган савол ва топшириқларнинг жавоблари ва ечимлари ҚИЗИҚАРЛИ ИҚТИСОДИЁТ

Рўзномамизнинг олдинги сонида *Coca-Cola* ичимлиги ҳақида баъзи бир ахборотлар берилган эди. Матн сўнгида эса бир неча саволлар ҳам бор эди. Энди ана шу саволларга жавобларни билиб олинг.

1. Нима учун *Coca-Cola* компаниясининг икки олимни битта самолётда учишга йўл қўйишмайди?

Сиз жавобни аллақачон топган бўлсангиз керак. Зеро, жавоб жуда оддий. Агар икки олим бир самолётда учса, самолётда бирор кор-ҳол бўлиб қолса, сирни билувчи иккала олимдан ҳам ажралиб қолиш мумкин.

2. Ичимликнинг машхур *Coca-Cola* номи қандай келиб чиққан?

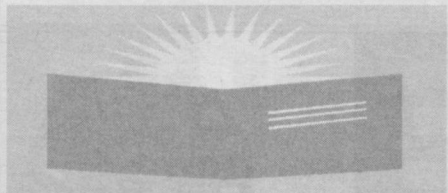
Ичимликка *Coca-Cola* деб ном берилишининг сабаби: уч таркиб асосида Африкада тарқалган кока ёнғоғи ва Жанубий Америкада ўсадиган кола ўсимлиги бўлгани. Шу икки ўсимликлар номидан машхур ичимликнинг *Coca-Cola* номи келиб чиққан.

3. Санта-Клаус (Қорбобо)нинг тўни нима сабабдан қизил рангда?

Санта-Клауснинг тўни қизил рангда бўлишининг тагида реклама ташвиқоти ётипти.

50-йилларда *Coca-Cola* компанияси ўз маҳсулотини ташвиқот қилиш учун Янги йил байрами арафасида барча қорбоболарга компанияга хос ранг - қизил рангли тўнларни совға қилади. Шу тариқа барча Санта-Клауслар қизил рангдаги тўн кийишадиган бўлишди.

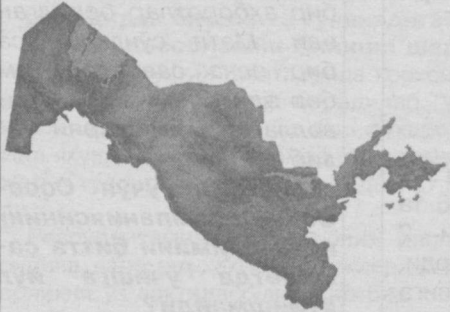
БЕЛАШУВ

Яқинда мактабимизда "Китобхон" кўрик-танлови бўлиб ўтди. Унда туманимиздаги мактаблардан ўнтаси қатнашди. Бизнинг 11-ўрта мактабимиз ўқувчилари фахрли ўринлардан бирини эгаллади. Синфимиз ўқувчиларидан Х.Асқарова, З.Турдикулова, Н.Тожибоева, Ш.Самандарова, К.Сотқинова ва бошқалар ўз билимларини намоён этдилар. Бизнинг бу тadbирда қатнашишимизга она тили ва адабиёт ўқитувчимиз Сайёрахон опа Аҳмедова бош-қош бўлдилар. Улар бизни шу тadbирга тайёрлаб, билмаганларимизни ўргатдилар. Биз танловда қатнашиб, ўз билимимизни янада бойитдик.

**Хурриятхон АСҚАРОВА,
Зухраҳон ТУРДИКУЛОВА,
Шаҳзодаҳон САМАНДАРОВА,
Фаргона вилояти,
Учкўприк туманидаги
11-ўрта мактабнинг
10 - "Б" синф ўқувчилари.**

ГЕОГРАФИЯНИ ЯХШИ БИЛАСИЗМИ?

Бизнинг мактабда география кечаси бўлиб ўтди. Унда 7 - "Ж" ва 7 - "А" синф ўқувчилари ўзаро беллашди. Тadbирга мактабимизнинг ўқув ишлари бўйича мудираси Раъно Кенжаева раҳбарлик қилди. Кеча жуда қизиқарли ўтди.

Беллашувнинг шартлари тор доирада бўлмади. Биз дунёвий муаммога айланиб бораётган Орол муаммосини кўтариб чиқдик. Мусобақадошлар эса алюминий заводининг масаласини кўтариб чиқишди.

Уларнинг чиқиши ҳам аъло баҳо билан баҳоланди. Кечани география фани ўқитувчимиз Сожида Ибодова олиб бордилар. Кечада дўстлик ғалаба қилди.

**Феруза ШАРИПОВА,
Қарши шаҳар,
Абдулла Қаҳҳор номли
27-ўрта мактабнинг
7 - "Ж" синф ўқувчиси.**

ГИМНАЗИЯМИЗ ҲОМИЙСИ

Мустақиллигимиз шарофати туфайли юртимизда жуда кўп ўзгаришлар ва янгилıklar бўлмоқда. "Таълим тўғрисидаги қонун" қабул қилинган, Президентимиз фармонига биноан янги типдаги мактаблар ташкил этилди.

Бизнинг 42-гимназиямиз ҳам шундай мактаблар сирасига киради. Унда ўқувчиларнинг таълим-тарбия олишлари учун барча шароитлар яратилган. Замонавий жиҳозланган ўқув хоналарига эгамиз.

МАКТАБИМ - ФАХРИМ!

Мен мактабим ҳақида гапирар эканман, қалбим ҳаяжонга лиммо-лим тўлади. У чинакам билим ўчоғидир.

Собир Абдиев бизнинг мактабимизда таълим олганлар. 1998 йилдан буён мактабимизга сардорлик қиладилар.

Икки йилдан буён мактабимизда жуда катта ободончилик ишларини олиб бормоқда. Спорт зали, синф хоналари замонавий жиҳозлар билан безатилди. Бу ишларда тасвирий санъат ўқитувчиларимиз М.Мавлонов ва Ф.Ҳасановларнинг ҳиссаси катта.

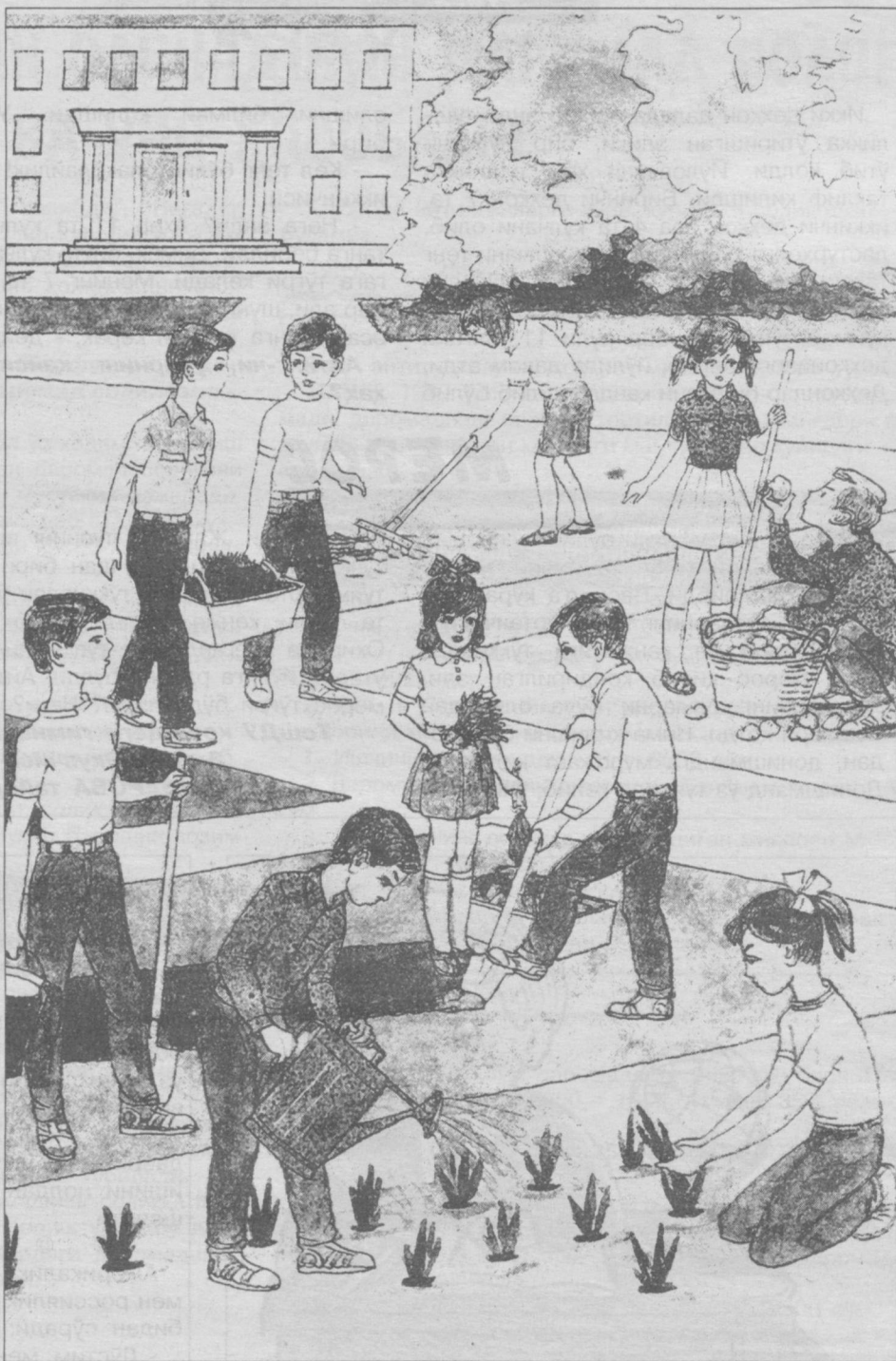
Ҳар бир синф хонаси ўқувчилар томонидан ўстирилган гуллар билан табиий бир гўзалликка эга бўлган.

Гул ўстириш беллашув тарзида олиб борилади. Яқинда "Гуллар байрами" ҳам бўлади.

Мактабимизда фан ҳафталиклари ўтказилиб турилади. Бу бизнинг фанлар билан чуқурроқ танишишимизга ёрдам бераётир. Биз ўз мактабимизни севамиз. Мактабда оддий дарс кунлари ҳам мазмунли.

Буларнинг ҳаммаси учун мактабимиз жамоасига, устозларга раҳмат!

**Гулнора МИРЗАЕВА,
Ғиждувон туманидаги
36-умумтаълим мактабнинг
5 - "А" синф ўқувчиси.**

ТЎГАРАКНИНГ АҲАМИЯТИ КАТТА

Мактабимиз республикаимизда танилган мактаблардан ҳисобланади. Ҳозирги кунда бизда барча фанлардан тўғарақлар ишлаб турибди. Айниқса, она тили ва адабиёт тўғарагининг ишлари мактабга арзийди.

Шунинг учун биз ҳар куни она тили ва адабиёт дарсларида янги-янги асарлар билан танишишга, уларда кўтарилган мавзулар бўйича баҳс ва мунозаралар юритишга улғираяпмиз. Айниқса, табиатни асраш, аёллар йили мавзуларида ижодий ишлар ёзаяпмиз.

Бу ишларда устозимиз Марҳабона Холова бизга жуда яқин кўмачимиздир.

Марҳабона опа мустақил Ўзбекистонимизнинг янгича ҳаётини, буюк келажагини, ота-онага ҳурматли бўлишни олам-олам завқ-шавқ билан тушунтирадилар.

Мана, яқинда мактабимиз ўқувчилари ўртасида "1999 йил - Аёллар йили" мавзусида ижодий мусобақа бўлиб ўтди. Унда 3 та синфдошим фахрли ўринларни эгаллашди. Буларнинг ҳаммаси адабиёт тўғарагида билган сабоқларимиз натижаси деб биламан.

**Анвар ХАЙРУЛЛАЕВ,
Ғиждувон туманидаги
С.Айний номли
4-мактабнинг
5-синф ўқувчиси.**

"ҚИЗЛАРҲОН" КЛУБИДА БЕЛАШУВ

Яқинда лицейимизда "Қизларжон" клуби очилди. Тунов кун эса клубда 9-синфлар ўртасида қизиқарли беллашув бўлиб ўтди. Мусобақада қатнашчилар "Инсон одоби, билими билан гўзал" мавзуида турли хил рақслар ва сахна кўринишлари асосида ўз маҳоратларини кўрсатдилар. Клубимиз ёш бўлса-да, келажак режалари улкан. Тadbирларни кўрган тенгдошлар ва опа-сингиллар қалбида қандайдир ҳавас уйғонади. Улар ҳам мустақил изланиб Ўзбекистон келажаги учун хизмат қилиб, унинг ёрқин юлдузларига айланишни хоҳлайдилар.

Шунингдек, клубимизнинг асосий мақсади - келажакда баъзи тенгдошларимизнинг ҳатти ҳаракатларидаги нуқсонларни тузатиш, уларни тўғри йўлга бошлаш.

Сахна кўринишларида ўқувчи қизлар биргалигида тайёрланган "Қуш уясида кўрганини қилади" мавзуидаги сахна кўриниши, "Қизларнинг муомала маданияти", "Қайнона ва келин ўртасидаги муносабат" ва шу каби бир қатор мавзулар ёритиб берилди.

Биз кейинги байрамларда ҳам гўзал ва иқтидорли қизлар жамоасининг рақслари, тикиш-бичиш, пишириш, дастурхон безатиш ва бошқа қизиқарли кўринишлари билан ҳамма ўқувчи ва ўқитувчилар қалбидан жой олиб, мусобақаларда ижобий ўринлар олиб қолишни тилаб қоламиз.

**Феруза МУЯССАРОВА,
Тошкент шаҳридаги
300-лицейнинг
9 - "З" синф ўқувчиси.**

Бухоро Педагогика университети ўқитувчилари келиб тарих, кимё, она тили ва инглиз тили фанлари бўйича репетиторлик курслари ташкил этишган.

Гимназиямизда айрим муаммоларни ечишда Мухтор ака Тоҳировнинг ҳиссалари каттадир. У киши ўтган ўқув йилида ўз ҳисобидан мактабимизни таъмирлаб, йўлақларга ҳам асфальт ётқизиб берди. Гимназиямиз ўқитувчи ва ўқувчиларининг миннатдорчилигини рўзнома орқали билдиришларингизни сўрардим.

**Дилдора САЛОМОВА,
Ромитан туманидаги
42-гимназиянинг 10-синф ўқувчиси.**

РОССИЯДА ГАЛЛА-ДОН ТАНҚИСЛИГИ КУТИЛМОҚДА

1999 йилда Россия дон захирасисиз қолиши мумкин, - деб баёнот берди РФ Қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат вазири журналистлар билан учрашувда.

Вазирнинг гапларига қараганда, 1998 йил бошида мамлакат омборларида 20-25 миллион тонна галла бўлган, бироқ бу захирани халқ еб бўлган. Шу сабабли 1999 йилда мамлакатда дон етиштириш жараёни анча қийин кечиши кутилмоқда.

ОДАМГА ҚАНЧА ЕР КЕРАК?

“Бир кишига 2 га (160 см) ер етади” дейди халқимиз. Бу гап бир киши қабри учун, албатта!

Хўш, тирик одамга - унинг яшаши, меҳнат қилиши учун қанча ер зарур?

Ўзимизни руҳий хотиржам, жисмонан эркин сезишимиз учун 0,2 га, озиқ-овқат маҳсулотлари тайёрлаш учун - 0,6 га, ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун - 0,2 га, дам олиш, сайру саёҳат учун 1-1,2 га ер зарур.

Мана шундай эмин - эркин яшаш учун ер юзида фақат 5 миллиард кишига жой етади. Инсоният эса бу чегарадан аллақачон - 1987 йилда ўтиб кетган.

Демак, бу ёғи ўзаро аҳиллик, тежамкорликка боғлиқ.

АВЛОДЛАРНИНГ ҚОНИДА 300 ЙИЛ САКЛАНГАН ТИЛ

Гданск шахрилиқ 11 яшар ўқувчи Фелиция Возняк ўзининг ғалати гап-сўзлари билан ҳаммани ҳайратга солиб қўйди. У математика дарсида ўқитувчи берган саволларга поляк тилида эмас, аллақандай бегона тилда ғўлдираб жавоб қайтарди.

Фелициянинг нималар деганини унинг ота-онаси ҳам, ўқитувчи-ю ўртоқлари ҳам тушунмади. Ниҳоят, бу ишга тарихчи-тилшунос мутахассислар аралашди. Маълум бўлишича, қизалоқ XVII асрда Жазоирдаги бир вилоят аҳолисининг шевасида гапираётган экан.

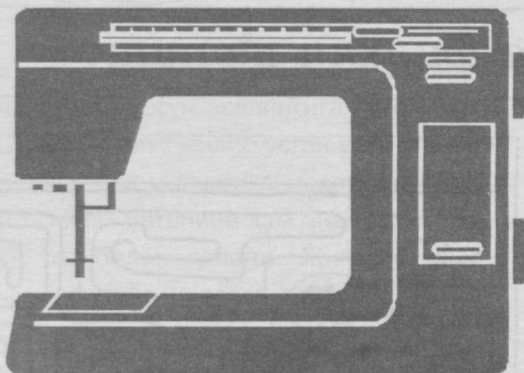
Энди мутахассислар шаҳар асровхонаси (архиви)ни обдон титиб чиққач, шу нарсани аниқладилар: Фелициянинг бобосининг босининг бобоси Иереномус номли киши денгизчи бўлган экан. У Ўрта Ер денгизида ногоҳ жазоирликларга асир тушиб қолади ва бу мамлакатда 9 йил яшайди. Шу ерлик аҳоли тили - арабчани ўрганadi. Ўнинчи йили Иереномус ўз юрти - Поляшага қайтади.

Саккиз-тўққиз авлод олдинги бобо ўрганган тил, орадан 300 йил ўтгач Фелиция нутқида зоҳир бўлибди.

Г. ҚИРФИЗОВ.

ОЛТИН “ЗИНГЕР” МАШИНАЛАРИ ҚАЕРДА?

Эшитгандирсиз, бултур ва ўтган йили Ўзбекистонимизда аллакимлар ўтган асрда яратилган “Зингер” тикув машиналарини излаб, кўп шов-шув кўтаришди. Битта “Зингер” учун фалон долларлаб пул ваъда қилишди. Эмишки, “Зингер” машиналарининг маълум туркумининг қисмлари олтин ва платинадан қуйилган экан. Машиналарнинг номерларидаги сонлар бойларнинг Швейцария банкидаги шахсий ҳисоб ра-

камлари эмиш. Бу пуллар орадан ўтган бир аср давомида фоизларга кўпайиб, жуда ҳам катта ҳажмли маблағга айланиб кетганмиш... Хуллас, ана шундай шов-шувлар ҳали тинганича йўқ.

Яқинда доғистонлик К.Мирзаев деган шахснинг сўровига биноан “Аргументы и факты” газетаси берган жавобда бу шов-шувда асос борлиги таъкидланган. “Тарихчи-криминалист В.Сергухин гувоҳлик беришича, - дейилади мақолада, 20 - йилларда айрим кавказлик бойлар чиндан ҳам ўзидаги олтин, кумуш, платина сингари қимматбаҳо буюмларини, “Зингер” тикув машинаси шаклида қайта қуйганлар ва устидан уни қора лок билан бўяб, чекистлардан (шўро ҳукуматидан) яширганлар”.

Бироқ у бойлар олтин “Зингер”ларини четга чиқиб кетишига йўл қўйишмаган. Шунинг учун олтин “Зингер”ни бизнинг бир мамлакатимиздан излаш бефойда. Бизнинг бой бобокалонларимиз олтин умушларини хумга солиб ерга кўмишган.

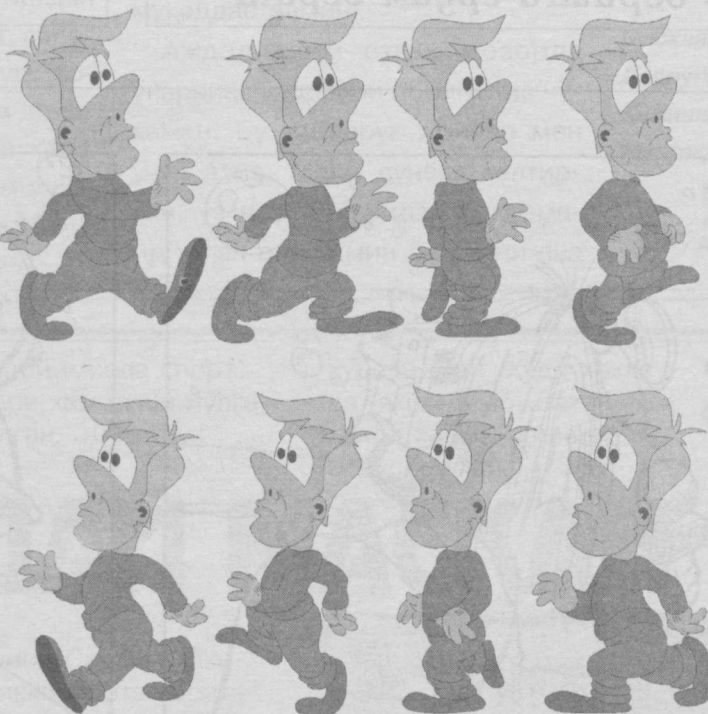
ТУМАНДАГИ ЎҚУВЧИЛАРНИНГ ҲАММАСИ - ПРОГУЛАЧИ.

шу сабабли уларнинг ҳаммаси кўчмай,
ўз синфида қолишига тўғри келади

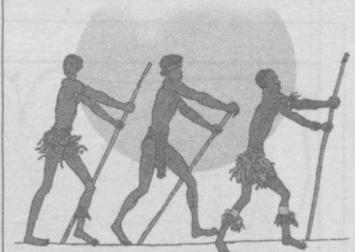
Ульяновскда мактаб ўқувчилари учун қаттиқ талаб ўрнатилган: бир ўқув йили давомида 45 соат дарс қолдирган ўқувчи синфдан синфга кўчирилмайди.

Бироқ... бу йил ана шу тартиб-қоидага амал қилинса туман бўйича бирорта ўқувчи синфдан синфга кўчишга ҳаққи йўқ. Чунки аввал-бошда йиллаб иш ҳаққини ололмаган ўқитувчилар 2 ҳафта иш ташлашди. Кейин қаттиқ совуқ тушиб, иситилмаган мактабларда дарслар тўхтатиб қўйилди. Ортидан хавфли грипп тарқалди - яна дарслар қолиб кетди. Шу тариқа жуда кўп дарслар ўтилмади, ўқув дастури бажарилмади. Бу ҳолатдан чиқиш учун маърифатчилар бажорги таътилни қисқартириш, ёзгисига кечроқ чиқиш ва дарслар дастурини тизлашни режалаштирмоқда.

Бироқ бундай тизланданган дастурни ўқувчилар қандай ўзлаштирадилар? Бу - ҳозирча муаммо!

ЭНГ ИССИҚ КЕЛГАН ЙИЛ

1998 йил сўнгги 150 йил ичида табиий офатлар кўп содир бўлган йил бўлган. Дунёда тўфонлар, зилзилалар, сув тошқинлари ва ёнғинлар натижасида 150 минг киши ҳалок бўлди. Бундай табиий офатлардан кўрилган зарарлар учун жаҳондаги турли сугурта компаниялари 15 миллиард доллар товон тўлади. Инглиз олим-иқлимшунос Филипп Жонс таъкидлашича, 1998 йил сўнгги 150 йил ичида энг иссиқ келган йил бўлди. Бу 1997 йили бошланган “Эль-Киньо” деб номланувчи ғайриоддий иқлим ўзгаришининг самарасидир. Бу ўзгариш қачонгача давом этиши мумкинлигини дунё олимлари ҳали аниқлай олганича йўқ. Тинч Океаннинг марказий экваторида ҳарорат кескин тарзда ўзгаради ва у тропик иқлимга таъсир кўрсатди.

Ўтган йилнинг куз ойларида Америка қитъасида бўлган қор бўронлари, сув тошқинлари, айтили вақтда Европада қиш ойларида бўлган иссиқ ҳарорат ўзгаришининг машаққатли изларидир.

Ҳа, ер юзида иқлим ўзгариб бормоқда. Уни аслига қайтариш эса одамзоднинг қўлидан келмайди. Инсоният ўзгараётган иқлимга мослашиш, у билан тил топишгагина қодирдир.

АМЕРИКАЛИК ҚАШШОҚЛАР

Сўнгги аҳолини рўйхатга олиш маълумотларига кўра, ҳозир АҚШда 30 миллион киши ишсиздир.

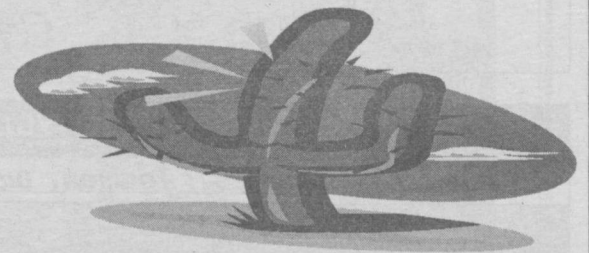
Ана шу ишсизларнинг 41 фоизи ўзининг шахсий уйига эга. Бу уйларнинг камида учта ётоқхона ва 2 та ҳожатхонаси бор. Ишсизларнинг 60 фоизининг ҳар бири учун 2 тадан яшаш хонаси бор. Бу камбағалларнинг 70 фоизи шахсий автомобилга эга. 97 фоиз “қашшоқ”ларнинг ўз рангли телевизорлари бор. Сўроқ қилинган “камбағал”ларнинг 84 фоизи ҳеч қачон еб-ичишдан қийналмаганлигини айтишди. 3 фоиз қашшоқларгина баъзан қийналиб туришини тан олган.

“Труд” газетасидан.

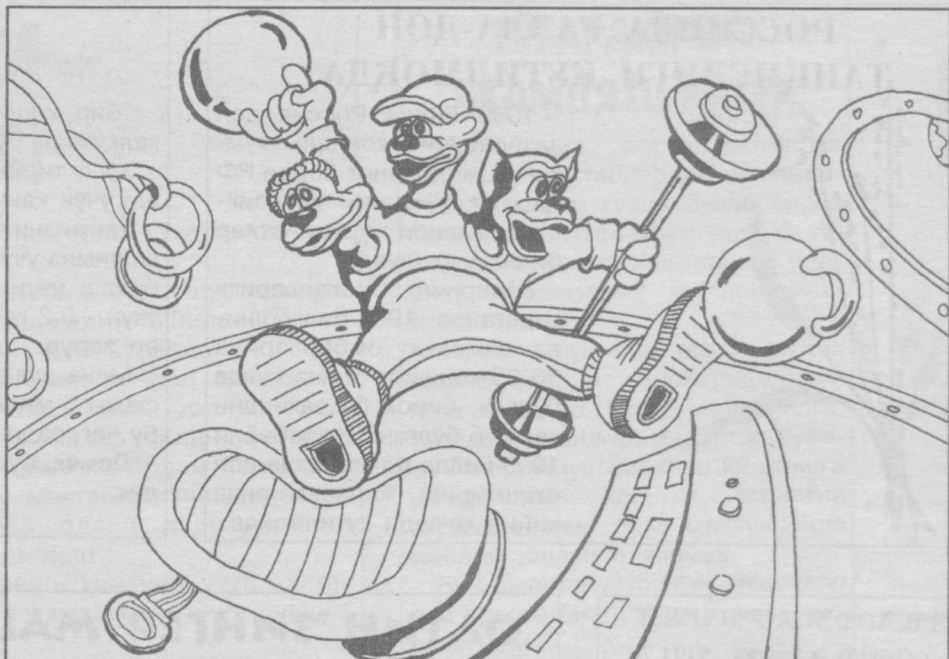
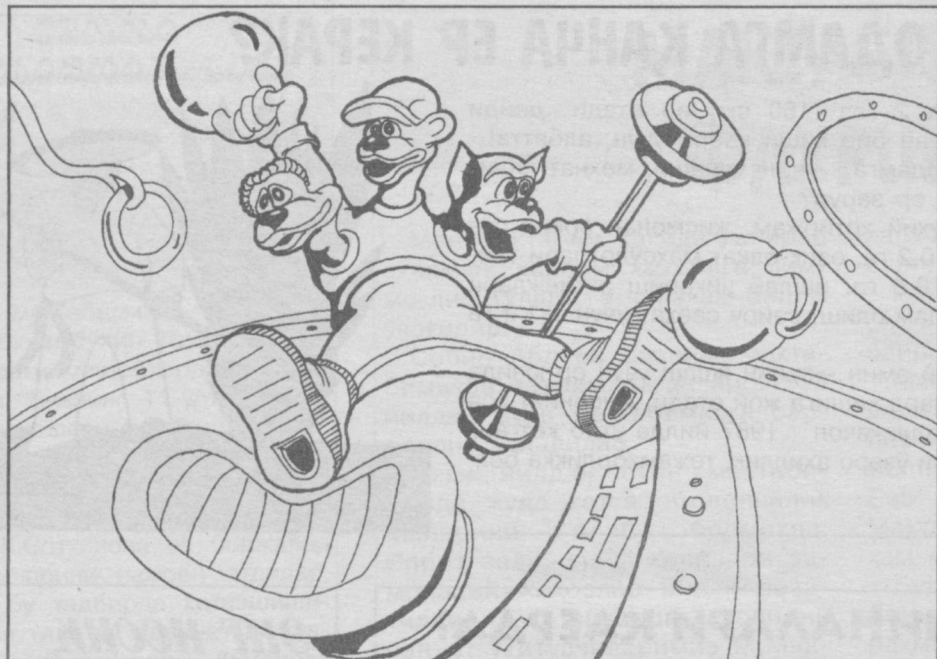
“МЕН КАКТУСДАН СЎРАДУМ”

Инглизлар хона ўсимликлари билан мулоқотда бўлишни яхши кўрадилар.

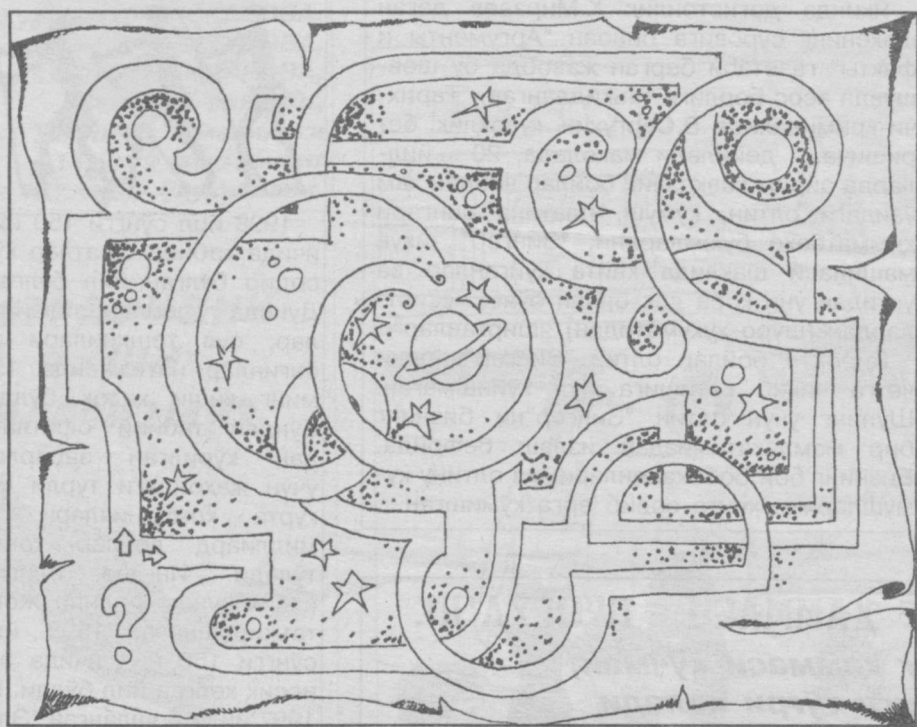
Ҳар 6 кишининг бири ҳар куни камида бир марта хонадаги ўсимликлар билан қалбан “суҳбат” қуради. Ўсимликка хиргойи қилиб, кўшиқ айтиб беради ёки чулдираб, мусиқа чалиб беради. Ёлғиз кишиларнинг барчаси вақтини ўсимликлар парваришига бағишлайди, унинг гул ва япроқларини силаб эркалатади. Ҳар 4 кишидан бирининг эса ҳаётдаги энг севган дўсти бирон хил гул.

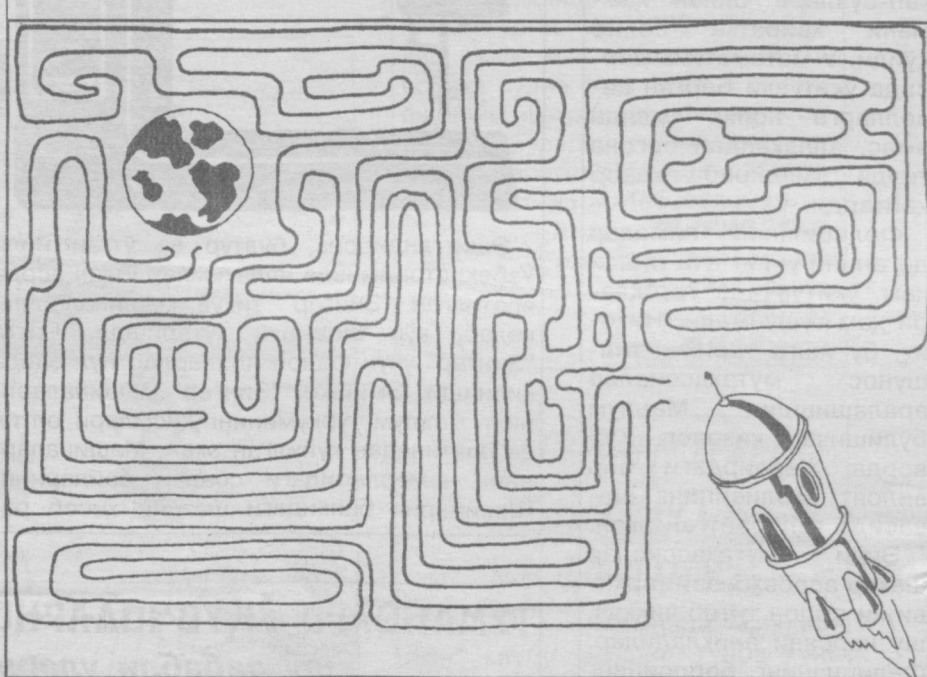
Ҳа, наботот олами шундай сеҳрли, шундай суйғун!

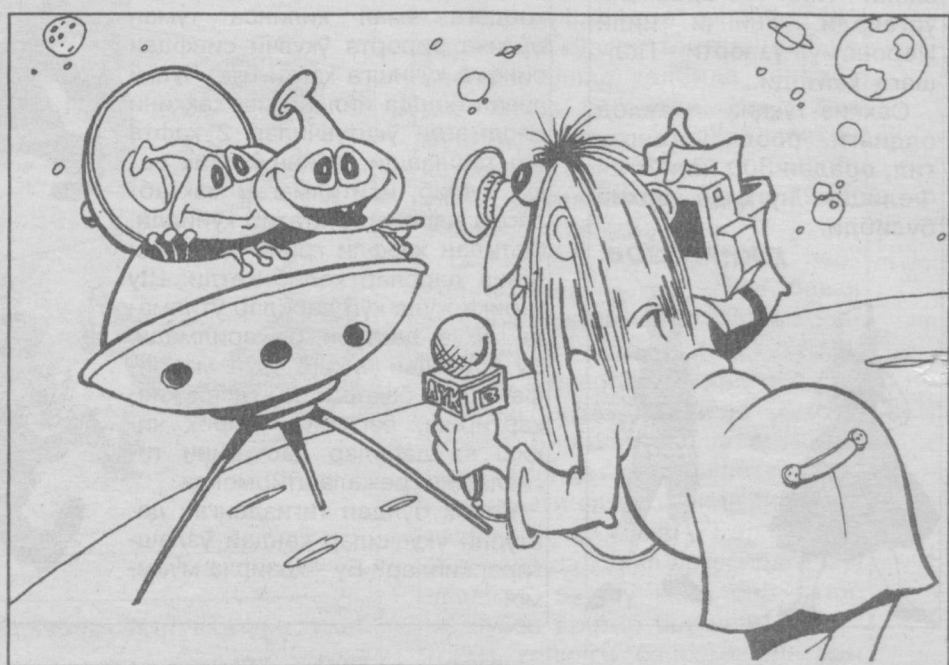
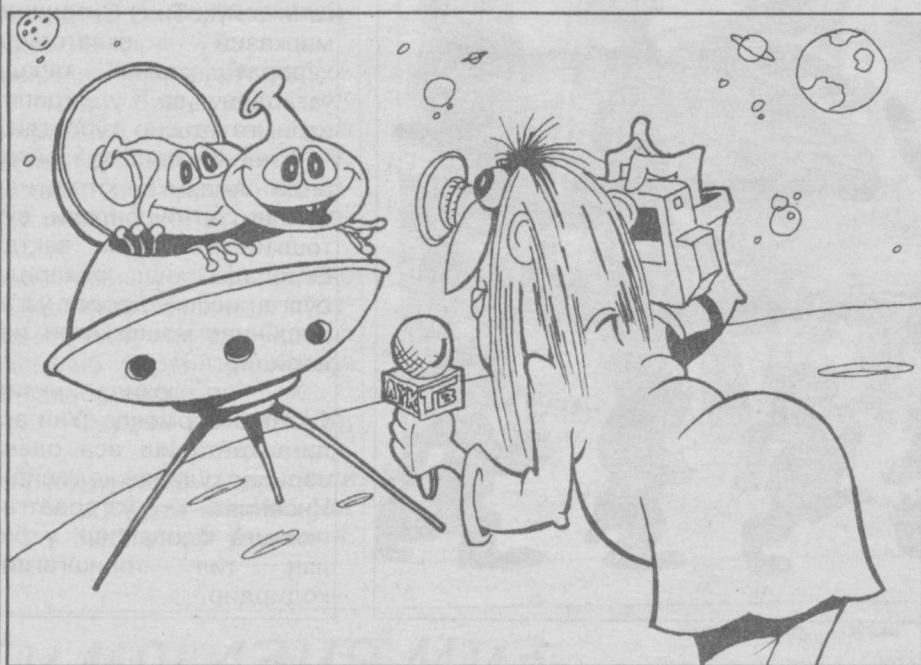
Сураатлардаги 5 та фарқни топинг.

Сайёрага етиб боришга ёрдам беринг

Лабиринтдан ўтинг

Сураатлардаги 5 та фарқни топинг.

МАКТУБЛАРИНГИЗНИ ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛГА ЮБОРИШИНГИЗ МУМКИН:

700029. Тошкент шаҳри, Мустақиллик майдони, 2-уй, 402-хона (Музаффар ПИРМАТОВга).

Мулоқот учун телефон: (371) 139-49-32, 139-16-19.

Факс: (371) 139-48-23.

Ватан — онанинг меҳр тўла мунис нигоҳи акс этган кўз қорачиғи!

Ватан — отанинг фарзандлари деб катта умидлар ила тиклаган пойдевори.

Ватан — туғилиб ўсган уйинг, бешигинг, остонанг!

Ватан — кўзларида ҳайрат акс этган болакайнинг илк муаллими, синфи, жонажон мактаби!

Ватан — келинчакнинг орзу қанотида парвоз этиб кирган эшиги!

Бугун шириндан-шакар болаларга сабоқ берар эканман, юрагим беихтиёр энтикади, ўз болалигим ёдимга тушади. Қишлоғимга қадам қўяр эканман, ўзимни яна боладек ҳис қиламан. Ўша беғубор, беташвиш дунёга қадам қўйгандек бўламан. Қишлоғимнинг ҳар бир гиёҳи мен учун азиз, ҳар бир кишиси мен учун мўътабардир.

Баъзида дилимни оғритган беғубор болалигимга озор-етказган,

мен уни «ёмон» деб атаган ўша кишилар ҳам бугун мен учун азиз... Чунки у менинг қишлоқдошим, болалигим ўтган ўша муқаддас масканнинг бир бўлағи. Қанча гўзал шаҳар-у қишлоқларни кўрдим. Лекин, барибир уларни мен ҳеч қачон болалигим ўтган ўша қишлоқ, туғилиб ўсган уйимга тенглаштирамайман.

Табиатда мавжуд жонзот борки, барчасида Ватан туйғуси мужассам. Буни ҳайвонларда ҳам кузатар экан-

Ватан учун жонини фидо этган Широқ, аёл боши билан Ватан озодлигини ор-номус деб билган Тўмарислар... ёки бобомиз Бобур Мирзони бир эслайлик. У ўз юртидан кетишга мажбур бўлди, ўзга юртларда шоҳ бўлиб яшади. Барча ниятларини амалга оширишга ҳаркат қилди. Иморатлар курдирди, боғ-роғлар барпо этди. Гўзал асарлар яратди. Лекин бир умр армон билан яшади. У шоҳликдан воз ке-

устоз ижоди

ўз бағрига олар. Бу муқаддас замин менинг ҳам абадий масканимга айланар...

Ватан — ўз бағрида фарзандини аллалаётган меҳрибон она! Сен ҳар бир фарзандингга мурувват кўрсатишга қодирсан! Баъзан фарзандларинг сени ранжитсада, барибир онадек кечираверасан.

Кошкийди барча фарзандларинг сенинг қадригга етса, ҳар бир гиёҳинг, тупроғингнинг авайласа. Табиатинг равшан тортса, Орол муаммоси барҳам топса!..

Бутун умрини Ватанга фидо этган ватандошларни руҳи ҳамиша ёр бўлсин сенга, Ватаним!

ВАТАН ТУЙҒУСИ

миз, одамзот учун Ватан туйғуси нечоғли устун эканлигига гувоҳ бўламиз. Ўзи туғилиб ўсган уйи, ота-онаси, ака-укаларига меҳрибон бўлган киши Ватанини ҳам ана шундай меҳр билан севади. Жигаргўшалари учун ҳар нарсага тайёр бўлган инсон ўрни келганда Ватан учун жонини ҳам беради. Шунинг учун болалар ёшлиқдан ўз атрофдагиларни севишга ўрганишлари лозим. Ўз яқинларини севган бола катта бўлганда худбин бўлмайди.

Ватан она алласидан бошланади. Гўдак шу ёшдан Ватанга садоқат руҳида тарбиялана бошласагина, ҳақиқий фидойи инсон бўлиб етишади.

чиб ўз юртига бир гадо бўлиб боришга рози эди. Ўз юрти меваларидан боғ яратди. У барибир Ватандагидек бўлмаслигидан афсусланди. Тақдир уни ватангадоликка маҳкум этди.

Ватан — жангга отланаётган йигит сенинг тупроғингдан бир ҳовучини олиб ўзи билан бирга олиб кетди. Уни кўзларига суртиб шу тупроқ билан жангга кирди, гўёки Ватан унинг кўксига жойланди. Тақдир тақозоси билан ўз юртидан бадарға бўлганлар бир умр сенинг бир ҳовуч тупроғингга кўзларига суртиб ўтдилар. Ўз она тиллари Ватан тупроғини фарзандларига мерос қилиб қолдирдилар. Оллоҳга шукурки, улар бугун ўз юртларини кўришга муяссар бўлдилар.

Ватан — ота-боболарим ётган муқаддас замин!

Аждодларим ётган мазорда уларнинг қабрлари пойига тиз чўкаман. Бу табаррук жойлар мен учун азиз. Мени дунёга келтирган, ўз неъматларидан баҳраманд этган она замин бир куни яна

Буюклар бахшида этган Ватаним, Довруғи оламга кетган Ватаним. Ҳамиша кўзимга тўтиё ўлкам, Мустақил она-юрт тобора улғай!..

Мақсуда РАУПОВА, Навоий вилояти, Қизилтепа тумани Абдулла Қодирий номидаги мактаб ўқитувчиси.

«Эй, сорбон, оҳиста

Лицейимизда спорт ишлари ҳам яхши йўлга қўйилган. 104-гуруҳ

хурсандман. Худо хоҳласа, яхши ўқиб, Ватанимга ҳалол хизмат қилиш орзусидаман.

Эльвира АТАМУРОВА, ЎзДЖТУ қошидаги лицейнинг 06-гуруҳ ўқувчиси.

БИЗДА ШУНДАЙ МАСКАН БОР

Мен Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети қошидаги лицейда ўқийман. Сизларга ўз ўқув масканим ҳақида гапириб бермоқчиман. Лицейимиз 1996 йилда ташкил топган. Америка ва Япония давлатларидан келган мутахассислар бизларга сабоқ беришади. Биз уларнинг дарсларини жонжон деб тинглаймиз. Устозларимизнинг сабоқларидан таъсирланиб тез-тез турли

мавзуларда тадбирлар ўтказиб турамыз. Ана шундай тадбирлардан бири синфлараро она тили ва адабиёт фани бўйича ўтди. Унда 100-ва 105-гуруҳ ўқувчилари беллашди. Фолиб аниқланмади. Сабаби, иккала гуруҳ ўқувчилари ҳам яхши тайёргарлик кўришган экан. Дуранг натижа билан яқунланди. Майли, гап фолибликда эмас. Мақсадимиз бир-биримиздан билмаганимизни ўрганиш, билганларимизни ўргатиш эди.

ўқувчиси Сарвар Ҳакимов икки марта каратэ бўйича Ўзбекистон чемпиони бўлган. Яна бир гап: 1999—2000 ўқув йилидан бошлаб лицейимиз академик лицей номида бўлиб, янги бинода ўқиш режалаштирилган. Биз ҳар борада ғамхўр директоримиз Жуманазар ака Ҳасановдан миннатдоримиз.

Мен ана шундай гўзал ўқув масканида таълим-тарбия олаётганимдан жуда-жуда

Ўйлаб қарасам, вақт жуда тез ўтаркан, акам дунёдан ўтиб, бизларга бир дунё соғинч қолдириб кетдилар. На-чора, имконимиз, фақат, со-ғинишга, уларни ҳамиша хо-тирлаб, қабрларини зиёрат қилиб, пок руҳларини шод айлашга етади, холос.

Дардларимни тупроқларга
инграб айтдим,

Бехрўза Қосимова

Энди сизни қайдан топай,
акажоним?!

Қайта куриш йилларидаги бир воқеа ҳеч хотирамдан кўтарилмайди. Кунларнинг бири-да акам тайёрлаётган «Хат ва ҳаёт» кўрсатувига олис бир райондан, колхозчилардан хат келади. Бу хатда у ерда юз бе-раётган ноҳақликлар, адолат-сизликлар ҳақида сўз боради. Хат билан танишиб чиққач,

ни фалончи ўлдириб кетибди» деган шум хабардан кўркиб яшадим. Шунинг учун ҳам «Ака, одам деган сал ўзиниям ўйла-ши керак-да, ўзингизни ўзин-гиз ўйламас экансиз, сизни ким ўйлайди, ахир», деб кўпинча зорланганимда «Майли, ўлди-ришса ўлдиришсин, кўрсич-қондай писиб яшагандан кўра адолат учун курашиб яшаган яхшироқ. Менинг дардимни сен тушунмасанг, унда ким ту-

фини сезмасдик. Сезсак-да сезмаганга олардик...

Акам яшаб ўтган умр мазму-ни, ўзлари кўп такрорлайди-ган куйидаги ривоятда жамлан-гандай эди:

Бир куни Бургут ўлакса чў-қиётган Қаргадан нафратла-ниб, баланд қоядаги уяси то-мон учишга чоғланаркан, Қар-ға унга қараб:

— Минг бор керилганинг билан, бор-йўғи менинг учдан бир ёшимни яшайсан-ку. Та-гин мендан ҳазар қилганинг нимаси, — дебди.

Бургут:
— Хўш, сен қанча яшайсан? — деб сўрабди.

Қарға тантана билан:
— Бир юзу етмиш йил, — деб жавоб қайтарибди.

— Бунинг сабаби нимада? — сўрабди Бургут.

— Сен тирик ҳайвон қонини ичасану бор-йўғи ўттиз йил яшайсан. Мен эса ўлакса чў-қиб, сендан узоқ яшайман. Агар сен ҳам менга ўхшаб ўлак-са чўқиганингда мендан кўп-роқ яшардинг, — дебди Қарға.

— Йўқ, ҳеч қачон! Ўлакса еб бир юзу етмиш йил яшагандан кўра, ўттиз йил бўлса-да, ҳа-лол еб яшаганим маъқул, — деб мағрур жавоб қайтарибди Бургут.

Акам болалигидан то умри-

нинг охиригача афсоналарни, ривоятларни яхши кўриб, қи-зиқиб ўқирдилар. Шу афсо-наларга ишониб, уларнинг оламида яшаб ўтдилар. Энди эса умрлари, ҳаётлари бизга бир гўзал, бир мунглиғ аф-сона бўлиб қолди...

Сўнгги кунларнинг бирида акам:

— Бир армоним, сенга ўх-шаб Кабатиллоҳни зиёрат қи-либ қайтиш эди, — дедилар ўкинч билан. — Ҳажга бориб келиб, қолган умримни беш маҳал номозни қанда қил-май, яратганга шукроналар айтиб, қолганларни ҳам шун-га ундамоқчи эдим. Билма-дим, энди бу орзу ўзим билан бирга тупроққа кетади-ми. Кечикдим, шекилли...

Бу хотираларни қоғозга туширарканман, яна ярам ян-гиладанади. Яна кўзларимга, юрагимнинг энг чуқур жойла-рига кўмиб қўйганим — йил-ларнинг армонларидан аччиқ кўз ёш қалқиб-қалқиб чиқа-ди. Лекин, дилимга бир ўй таскин беради. Акамнинг ҳаётлари бутунлай тугаб қо-гани йўқ-ку. Энди у ҳаётни, у йўлларни акамнинг фарза-ндлари, менинг фарзандла-рим, уларнинг шогирдлари давом этдиради.

БЕГУБОР ДАМЛАР

Бугун сизнинг қабрингиздан
йиглаб қайтдим,
Соғинч билан, армон билан
бўзлар байтим,
Энди сизни қайдан топай,
акажоним?!

Капалакнинг қанотида
шабнам дунё,
Кимга бахтдир,
кимга қайгу-алам дунё,
Бизни алдаб ўтаверар
бир кам дунё,
Энди сизни қайдан топай,
акажоним?!

Кўзим юсам кўзларимда
дийдорингиз,
Хазонларга алмашдим
бахорингиз,
Ер тубидан қалқиб келар
дил зорингиз,
Энди сизни қайдан топай,
акажоним?!

Етмасмиди Яратганга оҳим
менинг,
Бунча кўпдир жоним
аро доғим менинг,
Ишонганим, суянганим —
тоғим менинг,

акам ўша районга бориб, район раҳбарлари ва бир неча кол-хоз раисларининг кирдикорла-рини фош қилгандилар. Масъу-лиятсиз, хизмат вазифасини суистеъмол қилган раҳбарлар қилмишига яраша жазоланиб, ҳақ қарор топганда, адолатсиз-ликдан жабр кўрганларнинг кў-зида шодлик учкунлари барқ ургандагина акамнинг дилида-ги ноҳақликка қарши ғазаб би-роз осойиш топгандек бўлар-ди.

Шу боисдан бўлса керак, акамнинг ғанимлари кўп эди. Айтсам, балки, ишонмассиз, умр бўйи биров келиб «Аканг-

шунади?» — дер-дилар-да, гўё аразлаган бўлиб чиқиб кетардилар. Уч-тўрт кундан кейин эса ҳеч нар-са бўлмагандек кириб келарди-лар. Келганларида мен уйда бўлма-сам, келинларим ҳарчанд: «Ўтиринг, бир пиёла чой

ичиб кетинг, дея қишашмасин, «Раҳмат, келинпошшалар, Бех-рўза уйдалигида келаман», дерканлар-да, ўтирмасдан хайрлашиб кетиб қоларканлар.

Акам касалхонадаликларида бошларида қимирламай ўти-рардим. Иккаламиз дунёнинг икир-чикирларидан тортиб, жамият олдидаги муаммолар, хавфлар ҳақида суҳбатлашар-дик. Жамиятга таҳдид солаёт-ган хавфдан ҳадиксирардигу шундоқ оёғимиз остидаги фа-локотдан беҳабар эдик. Бар-чамизни қон қақшатиб, акамни бир кунмас бир кун бағримиз-дан юлиб кетадиган ўлим хав-

СЕШАНБА 16 МАРТ

ЎзТВ-1

9.10 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Теле-сериял 29-қисм.
10.05 «Янги алифбони ўр-ганамиз».
10.35 «Кундузги сеанс «Беайб». Бадийий фильм.
12.05 «Мактублар-кабутар-лар».
12.35 «Кундуз амакининг қиссалари». Мультсериал.
18.10 «Орзули олам».
20.10 «Оқшом эртаклари».

ЎзТВ-2

18.05 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари» Теле-сериял 29-қисм.

ЎзТВ-3

18.10 Болалар учун. «Энди эртақ бошланади».
19.15 «Сен ҳақингда ва сен учун».

ЎзТВ-4

14.35 «Жонли тил».
16.10 «Кундузги сеанс «Мушкетёрлар 20 йилдан сўнг». Бадийий фильм. 2-се-рия.
18.45 «Мультсайёра».
20.45 «Хайрли тун, кичкин-тойлар!».

ЧОРШАНБА 17 МАРТ

ЎзТВ-1

10.05 «Алифбо сабоқлари».
11.00 «Ракс-ракс-ракс».
14.10 «Қизиқарли учрашув-лар».
18.10 «Сени Ватан кутади».
20.10 «Оқшом эртаклари».

ЎзТВ-2

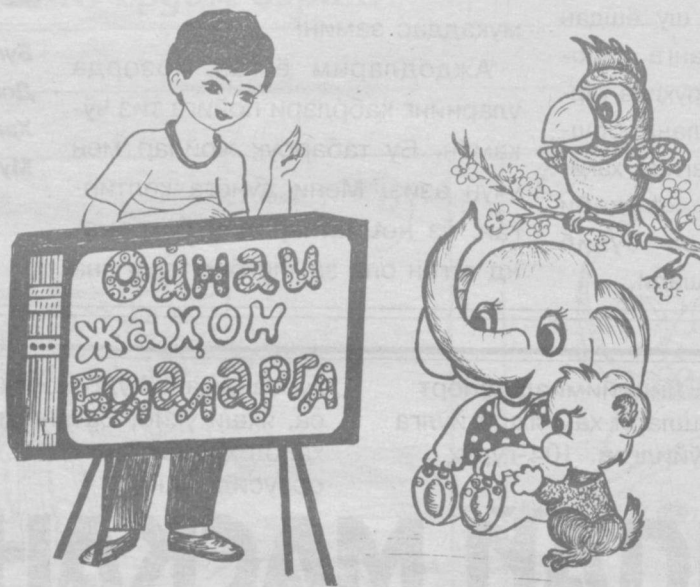
19.05 «Янги авлод» студия-си намоиш этади. («Уйна болажон, ўйна», «Мульттомоша»).

ЎзТВ-3

18.10 «Ёрилтош». Мульттўп-лам.

ЎзТВ-4

16.10 Кундузги сеанс «Муш-кетёрлар 20 йилдан сўнг».

Бадийий фильм. 3-серияси.
18.45 «Мультсайёра».

ПАЙШАНБА 18 МАРТ

ЎзТВ-1

9.10 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Теле-сериял 30-қисм.

10.25 «Ўзбектелефильм» намоиш этади: «Наврўз, баҳор айёми».

12.05 «Кундузги сеанс «Олтин занжир». Бадийий фильм.
18.10 «Болалар учун. «Фарза-нд-умид юлдузи».
20.10 «Оқшом эртаклари».

ЎзТВ-2

18.05 «Кусто командасининг сувости саргузаштлари». Теле-сериял 30-қисм.

ЎзТВ-3

18.10 «Ёрилтош». Мульттўп-лам.

19.10 «Билиб қўйган яхши».

ЎзТВ-4

16.10 «Кундузги сеанс «Поли-

ция академияси-1». Бадийий фильм.

18.45 «Мультсайёра».
20.45 «Хайрли тун, кичкин-тойлар!».

ЖУМА 19 МАРТ

ЎзТВ-1

8.30 «Кўшиғимдасан Ватан».

9.30 «Ўзбектелефильм» на-моиш этади: «Булбулчанинг парвози».

10.25 Немис тили.
11.15 «Ўйла, изла, топ». Теле-лемусобақа.
12.30 Кундузги сеанс «Робин-зон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузаштлари». Бадийий фильм.

18.10 «Беш бармоқ». Теле-журнал.
20.10 «Оқшом эртаклари».

ЎзТВ-2

18.05 «Янги авлод» студия-си намоиш этади. («Дунё ва болалар», «Мульттомоша»).

18.35 «Илк қадам».

ЎзТВ-3

9.00 «Ёрилтош» мульттўп-лам.
9.40 Болажонлар экрани.

18.10 «Ёрилтош». Мульттолам.

ЎзТВ-4

18.45 «Мультсайёра».
19.45 «Мўжизалар майдон».
20.45 «Хайрли тун, кичкин-тойлар!».

ШАНБА 20 МАРТ

ЎзТВ-1

9.10 «Ғаройибот».
«Умид» намоиш этади:
9.55 «Маҳаллаи болалари».

Телебеллашув.
10.55 «Кичкинтой устахонаси».
18.00 «Болалар учун «Фламин-го»».
19.55 «Оқшом эртаклари».

ЎзТВ-2

9.05 «Янги авлод» студия-си намоиш этади.
10.00 «Салом, Наврўз». Муси-кий композиция.
10.40 «Наврўз оҳанглари».
17.30 «Ширин орзулар».
18.10 «Янги авлод» студия-си намоиш этади.
18.40 «Ассалом, Наврўз».

ЎзТВ-3

9.00 «Ёрилтош». Мульттўп-лам.
10.45 «Болажонлар экрани».
14.10 «Кинонигоҳ».
18.10 «Ёрилтош». Мульттўп-лам.
18.20 «Табиат шифохонаси».

ЎзТВ-4

9.05 «Кино сайёраси».
11.30 «Жонли сайёра».
18.55 «Бинафша».
19.10 «Ассалом, Наврўз!»
20.10 «Биргаликда куйлаймиз».

ЯКШАНБА 21 МАРТ

ЎзТВ-1

8.30 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.40 «Юрт ўғлонлари».
10.00 «Бойчечак». Қисқа мет-ражли бадийий фильм.
14.40 Болалар учун. «Наврўз чечаклари».
16.15 «Қора қаср». Мульт-фильм.
18.10 «Олтин тож». Телеви-зион ўйин.

ЎзТВ-2

9.05 «Янги авлод» сту-дияси намоиш этади.
10.55 Наврўз оҳанглари.
17.25 «Бугуннинг боласи».
18.05 «Янги авлод» сту-дияси намоиш этади.

ЎзТВ-3

7.55 «Бойсун».
8.45 Болажонлар экрани «7-жин». Бадийий фильм.
14.30 «Дарахт экиб, боғ ярат».
18.15 «Табиат шифохонаси».

ЎзТВ-4

9.10 «Эртақларнинг сеҳрли олами».
12.40 «Тенгдошлар».
13.00 «Ассалом, Наврўз».
19.20 «Жонли тил».

ДУШАНБА 22. МАРТ

ЎзТВ-1

22.10 «Оқшом эртаклари».

ЎзТВ-2

18.05 «Янги авлод» сту-дияси намоиш этади: «Кувноқ учрашув». «Мультто-моша».

ЎзТВ-3

18.10 «Мультфильм».

ЎзТВ-4

18.15 «Бу эрмак жонивор-лар».
18.45 «Мультсайёра».
20.45 «Хайрли тун, кичкин-тойлар».

Азиз ўқувчилар! Сизлар учун Ўзбекистон телевидение-си юқоридаги кўрсатув, фильм ва мультфильмларни тайёрлади. Кўрсатувлари-миз ҳақида ўз фикр ва му-лоҳазаларингизни «Тонг юл-дузи» газетасига ҳамда Ўз-бекистон телевидениесининг «Умид» Бош муҳарририя-тига ёзиб юборинг.

ТОХИР МУЛЛАБОВЕВ,
Ўзбекистон Телевидение-си
«Умид» Бош
муҳарририятининг гуруҳ
раҳбар.

Ажи-Алар ФОРИ

Мен аслида ажина ва жинларнинг бори-га унча ишонмасдим. Лекин дадам менга бир воқеани айтиб бердилар: Мана, сиз ҳам бир тинглаб кўринг-а!

— Бизнинг қишлоғимиз баланд тоғлар орасида жойлашган. Биз ёз кунларида тоғнинг тагидаги адирликларда мол, қўй боқиб юрардик. Бир куни дўстим Зафар билан ҳар кунгидек сигирларни адирга ёйиб, ўзимиз соя жойга бориб ёнбошладик. Бир вақт тоғнинг сал пастроқ жойида алланима ялтириб кўринди. Худди биров биз билан ҳазиллашиб ойна тушираётгандек. Аввалига эътибор бермадик. Бу ҳол бир неча марта такрорланди. Зафар менга қараб: «Кел, нималигини кўриб тушамиз», — деди. Мен унамадим. Эртага чиқа қолайлик, дедим. Зафар менинг бу таклифимга кўнди.

Шундай қилиб эртаси куни керакли анжомлар билан ўша ерда учрашдик. Қўй ва сигирларни адирга ёйдик-да, ўзимиз ўша нарсани яна ялтирашини кўрдик. Қўёш тиккага келганда яна ўша ерда бир нарса ялтиради. Биз у ерни мулжал қилиб олдик-да, аста-секин кўтарилла бошладик. Чиқиб борғунимизча роса терлаб-пишиб кетдик. Қарасак, бояги жойда каттагина гор бор экан. Олдида тошойнага ўхшаган нарса ялтираб турибди. Биз горнинг оғзига арқон боғладик-да, аста-секин горнинг ичига кира бошладик. Ичкари қоп-қоронғи эди. Зафарнинг кўлида фонари бўлгани учун у олдинда, мен унинг орқасида борардим. Биз жуда ичкарига кириб кетдик. Мен Зафарга қайтиш кераклигини айтдим. У эса, «ҳозир қайтамыз», деб, яна ичкари кираверди.

Шу вақт алланималарнинг ваҳимали овозлари эшитила бошлади. Ичкаридан ёруғ туша бошлади. Биз нариги томонга чиқиб қолдик, деб ўйлагандик. Йўқ, чиқмаган эканмиз. Зафар алланимага қўқилиб йиқилиб тушди. Унинг кўлидаги фонари тошга тегиб синиб қолди. Биз нима қилишимизни билмай қараб тургандик, Зафар: Ичкарига кираверамиз, ёруғлик тушаётган жойга, деди. Сал юргач, биз гулхан ёқиб ўтирган икки киши билан учрашдик. Улар бизга галати қараб қўйишар, ўзларича алланималар деб гап-пишарди. Улар бизни гулхан атрофига таклиф қилишди. Биз кўрка-писа ўтирдик. Зафар ўтираётганида «Бисмиллаҳир роҳманир роҳим» — деди.

Бирданига ҳалиги кишилар йўқолиб қолишди. Уларнинг ваҳимали қийқириқлари эшитилди. Жон ҳолатда биз қаёққа югуришимизни билмай, кўзимизга кў-

Хар сафар итим Олапарни кўрганим-да бир воқеа эсимга тушаверади: Бир куни Олапарни қўшни маҳалладаги Сардор исмли боланинг ити билан уруштириш учун олиб бордим. Жангда менинг итим ғолиб чиқди. Уйга жуда хурсанд бўлиб қайтдим. Орадан икки-уч кун ўтгач, Олапар ўз-ўзидан йўқолиб

қолди. Уни қидирмаган жойимиз қолмади.

Бир куни кечқурун ойимлар кўчага идиш-товоқларни югани олиб чиқиб кетдилар. Бир пайт ойимларнинг бақиргани, идиш-товоқларнинг сингани эшитилди. Биз ҳаммамиз кўчага отилдик. Водопровод олдида ойимлар бе-

қопқонга гўшт қўйдик ва қоронғу тушгач, «махлук» келишини пойлаб ётдик. Қоронғу тушгач, деворнинг тагидаги тешикдан ўша махлук кўринди. Кўрққаннимдан бақириб юборай дедим. Акам оғзимни маҳкам ёпиб олдилар. «Махлук» Олапарнинг ётган жойига борди. Унинг идишига тумшугини тикиб кўр-

ОЛАПАРНИНГ ОЛАСИ ТЎНИДА

хуш ётардилар. Биз ойимни уйга олиб кириб, хушларига келтирдик. Ойимлар бизга қараб, — Ҳовлида шер юрибди, дедилар.

Ҳовлини акам билан роса айла-ниб чиқдик. Лекин «шер»ни кўрмадик. Эртаси кечқурун укам бир ўртоғининг уйидан келаётган экан. Ҳовлимизнинг этак қисмида аллақандай «махлук»ни кўриб, кўрқиб кетибди. Уйга кириб дағ-дағ титрайди. «Махлук»нинг тузилиши ойимлар айтган «шер»нинг тузилиши билан бир хил эди.

Биз акам билан ўша «махлук»ни тутиш мақсадида бир куни катта

ди.

— Демак оч экан, — деди акам секин.

Махлук аста-секин биз томон яқинлашиб келарди. Унинг усти худди оловдек ёнар, ростдан ҳам шерга ўхшарди. Биз пусиб ётавердик. «Махлук» қопқондаги гўштни оламан деганда, қопқон «шақ» этиб ёпилди. «Махлук» инграб юборди. Биз уни эрталаб кўрмоқчи бўлиб, уни ўша ерда қолдирдик. Тонг отди. Ҳаммамиз бетоқатлик билан «махлук» илинган қопқонга бордик... Не кўз билан қарайликки, қопқонда Олапар ётарди. Биз унинг усти ўзгариб қолганидан ҳайрон бўлдик. Уни тезда бўшатиб, маҳалламиздаги докторга олиб бордик. Ҳайриятки, унга ҳеч нарса қилмабди. Унинг туклари эса фосфор билан роса ишқалашган экан. Биламизки, фосфор ялтиради. Айниқса, кечқурун у оловга ўхшаб ёнади. Тез орада бу ишни ким қилганини ҳам билиб олдик. Буни Сардор қилган экан. Жангда уни итини енггани учун, Олапардан ва мenden «алам»ини олганэмиш...

Рустам ҲАМИДОВ,
Паркент туманидаги
1-ўрта мактабнинг
8-синф ўқувчиси.

КУНЛАРДАН

БИР КҮН

ОТ АРАВАДАГИ КИМ?...

Бу воқеани менга бобомлар айтиб бергандилар. Уларнинг ўспиринлик вақтларида транспорт бўлмагани учун кўпчилик пиёда юришган экан.

Бир куни бобомлар «Кўшни қишлоқдаги дўстимникига бораман», — деб чиқиб кетибдилар. Кўшни қишлоққа етиб борғунларича кеч бўлиб қолибди. Қишлоқнинг бошига етганларида бир от арава келиб тўхтабди.

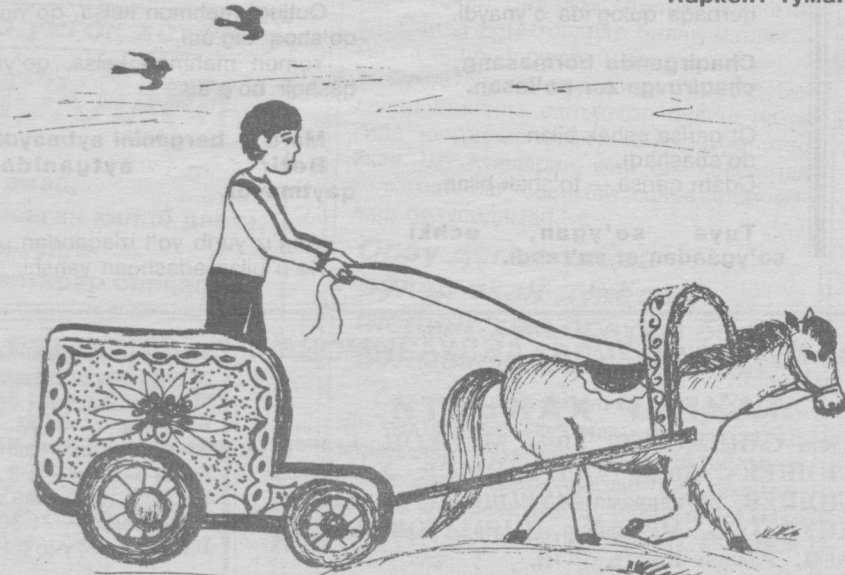
— Ўтиринг, оғайни, олиб бориб қўяман, йўлимиз бир шекилли, — дебди аравакаш. Бобомлар чарчаган, бунинг устига қишлоққа анча ичкари кириб бориш керак экан. Бобомлар аравага чиққач, арава шахд билан жойидан жилибди. Отлар жуда тез югурар, бобомлар қаерда эканликларини билолмай, у ёқ бу ёққа қарар эканлар. Арава шу қўйи 2 соатча юрибди. Лекин қишлоқдан, одамлардан дарак йўқ эмиш. Бобом-

лар йўлдаги катта бир дарахтнинг олдида ўтирган эканлар. Хаёлларида бир жойда айланаётгандек бўлаверибдилар. Улар бир жойни мўлжал қилиб олибдилар. Қарасалар, ўша жой икки-уч мартадан айланиб келаверибди. Бобомлар ҳайрон бўлибди.

— Ҳой, оғайни, тўхтат, мен етиб келдим, — дебдилар бобом. Лекин аравакаш эшитмагандек отларга яна қамчи босибди. Отлар яна ҳам тезлашибди. Бобомлар нима қилишини билмабдилар-да. «Бор таваккал» қилиб, ўзларини аравадан отибдилар...

Қишлоқдаги одамлар бобомни эртасига беҳуш ётган ҳолда топишибди. Бобом бўлган воқеани одамларга айтиб берибдилар. Шу воқеадан кейин ҳеч ким от арава ҳайдаган ўша одамни кўрмабди.

Жавоҳир ЭРГАШЕВ,
Паркент тумани.

Саҳифани Тошкент вилояти Паркент туманидан Озода ТУРСУНБОЕВА тайёрлади.

ЁНҒОҚ ТАГИДАГИ БАЗМ

Бизнинг ҳовлимиз жуда катта, бунинг устига катта жарлик ёқасида жойлашган. Ҳовлимизга жуда кўп ёнғоқлар экканмиз. Бир куни уйимизга холам кириб келдилар. Чой ичиб, телевизор кўриб ўтирган эдик.

— Вой, Ҳалима, ёнғоқингни тагида одам кўринди-я, — дедилар ҳовлиқиб.

— Нега кўрқасиз, кўзингизга шунақа кўрингандир-да, — дедилар ойим ва уларни чойга таклиф қилдилар. Орадан 2—3 кун ўтгач, акам «Ойи, анави ёнғоқ тагида бир аёлни кўрдим, — дедилар. Ойимлар унақа нарсаларга ишонмасдилар. Шунинг учун акамга қараб: — Калима келтирсанг, сенга ҳеч нима яқинлаша олмайдим, — дедилар-да, кўчага чиқиб кетдилар.

Бир соат бўлдики, ойимлардан дарак бўлмади. Биз улардан хавотир олиб, кўчага чиқдик. Ойимлар бир ёнғоқни тагида гулхан ёқиб ўтирардилар. Биз уларга яқинлашдик. Улар эса бизни сезмадилар ҳам. Укамни кўшнимиз Фарида холага чиқариб юбордик. Фарида хола келдилар-да, — Ойингларга тегманглар, ўзлари уйга кириб борадилар, — деб чиқиб кетдилар. Ойимлар худди биров билан гаплашаётгандек гапириб, қиқир-қиқир қилиб кулардилар. Биз ортимизга қайтдик. Бир маҳалда ойим кириб келдилар-да, ҳеч нарса бўлмагандек, уйларига кириб кетдилар. Шу воқеадан кейин ойим кечқурунлари кўчага чиқиб кетадиган одат чиқардилар. Биз бундан хавотирга туша бошладик. Холамларга айтиб, ойимни домлаларга ўқитдик. Ойимлар тузалиб кетдилар. Уларнинг айтишича, кўчага чиққанларида бир талай хотинлар ёнғоқнинг тагида ўтиришган экан. Улар ойимларни ҳам қақаришибди. — Бу ер совуқ экан, — деб ойимга гулхан ёқтиришибди. Кейин базм қилишибди...

— Ёнғоқни беҳосият, дейдилар. Унинг тагида жин-ажиналар суҳбатлашармиш, айт, болаларингга ёнғоқларни икки-учтасини олиб қолиб, қолганини кесиб ташлашин, — дедилар холам. Биз уларни айтганларини қилдик.

Шундан кейин ёнғоқ дарахти тагидан ўтаётганимизда калима келтирадиган бўлдик.

Холов ЖАМШИД,
30-ўрта мактабнинг
9-синф ўқувчиси.

ринган томонга қоча бошладик. Кўрққаннимиздан арқон учини йўқотиб қўйдик. Мен «Ойиҳон» деб бақириб юбордим. Зафар эса фақат калима келтирди...

Кўзимни очсам, Зафар пиқ-пиқ қилиб йиғлаб ўтирибди. Зафар, дедим зўрға. У эса «Кўрқитиб юбординг-ку, оғайни», — деб мени қучоқлаб олди. Биз аранг арқон учини топдик. Кўчага чиққаннимизда осмонда юлдузлар чарақлаб турар эди. Биз ўша куни горнинг оғзида тунадик.

Уйга бормаганимиз учун қишлоқдошларимиз туни билан бизни қидириб чиқишибди. Эрталаб бизни у ердан тушириб олишди...

Ўша воқеадан кейин кечалари ухлай олмайдиган бўлиб қолгандим. Ойимлар қишлоғимиздаги домлага олиб борганларида, мен домлага бўлган воқеани айтиб бердим. Шунда улар: «Ўғлим, сиз жинлар билан юзма-юз учрашибсиз. Сизни яхшилаб ўқисам, тузалиб кетасиз», дедилар.

Домла ўқигач, мен тузалиб кетдим. Шу воқеадан кейин биз ундай нарсаларга қизикмайдиган бўлдик...

Зафар ака дадамлар билан бу воқеани жуда кўп эслашади. Улар дадамларнинг ўшанда жуда ҳам кўрқитиб юборганларини қилиб-қилиб айтиб берадилар.

Абдукаримов АБДУШУКУР
4-лицей ўқувчиси.

Юртбошимиз «Туркистон-Пресс» ахборот агентлиги мухбирининг саволарига жавоб бераётиб ҳам, бошқа чиқишларида ҳам ёшлар масаласига алоҳида тўхталиб ўтган эдилар. Истиқлол шарофати туфайли мамлакатимизнинг келажагини ёритадиган ёш

«ЮРИНГ, ДЎСТЛАР ХАЛҚ ИЧИГА БОРАЙЛИК»

бўлишингиз мумкин. Дафъатан жасорат инсонга фақат фавқуллодда ҳолат пайтлари керак бўладигандек туюлади. Аслида инсон ҳар кунини ҳар доим жасоратга шай бўлиб туриши лозим. Ҳар кунини ўз нафсини енгиб ўзгалар учун ҳам қандайдир савобли иш қилиши керак. Ҳар доим Ватан истиқлолини кўз қорачигидай асраши зарур. Буюк маърифатпарвар бобомиз Маҳмуд Хўжа Беҳбудий асримизнинг бошларида «Ҳақ берилмайду, олинур» деган эдилар.

лалар фольклор театр-студияси билан ҳамкорликда қалбда пайдо бўлган бўшлиқни тўлдиришга ва шу йўл билан Ватанимиз, истиқлолимизни мустаҳкамлашга баҳоли қудрат хизмат қилишга бел боғладик. Шунингда Республикамиз ўқувчи ёшлари билан жойларда учрашувлар, бадий-мусиқали тадбирлар уюштирамиз. Бу шунчаки панд-насиҳатдан иборат мажлис бўлмайди, балки халқимизнинг қадимий анъаналарини, қадриятларимизни тиклашга ёрдам

авлодга алоҳида ғамхўрлик қилинаётир. Ғамхўрлик дегани фақат моддий ёрдамни асратмайди, ғамхўрлик энг аввало халққа йўналтирилмоғи лозим. Ҳар хил бидъатлардан, ўткинчи хою-ҳаваслардан тозаланган халқ улуг жасоратга қодир бўлади. Нега жасоратга деб хайрон

Биз, ўзбеклар ўз халқимизга, истиқлолимизга гўё осонгина эришдик. Аммо уни асраб қолиш учун ҳар кунини ва ҳар доим курашмоқ кераклигини кўпчилик биладими? Нимани ҳимоя қилиш кераклигини кўпчилик биладими? Афсуски, йўқ. «Тонг юлдузи» газетаси «Томоша» бо-

берадиган ошкора мулоқот бўлади. Учрашув фақат маънавиятга озуқа бермайди. Айни чоғда юрак торларини чертиб ўтади, қалбимизни завққа тўлдиради. Унда Республикамизнинг атоқли ва ардоқли санъаткорлари ва шоирлари, машҳур кишилари, ажойиб тақдир эгалари иш-

мизга сингиб кетади.

Азизлар, дийдор кўришгунча омон бўлинглар.

Нодира ҚУРБОНОВА,
«Томоша» театр студиясининг
бадий раҳбари,
Умида АБДУАЗИМОВА «Тонг
юлдузи» газетасининг
Бош муҳаррири.

ТОМА — ТОМА КЎЛ БЎЛУР

Ассалому алайкум, азиз «Тонг юлдузи» ходимлари! Биз ушбу сеvimли газетамизнинг ҳар бир сонини қолдирмай ўқиймиз. 16 февраль кунини Тошкентда бўлиб ўтган воқеа биз ўқувчиларнинг ҳам қалбимизни ларзага солди. «Ойнаи жаҳон» орқали юртбошимизнинг айтган сўзлари бизни тўлқинлантириб юборди. Улар биз ёшларга катта ишонч билдирдилар. Биз уларнинг ишончларини албатта оқлаймиз. Уларга ҳар бир ишларида таянч бўламиз. Қандай иш буюмасинлар, биз кўксимизни қалқон қилишга тайёرمىз. Биз синфдошларим билан бу мудҳиш воқеадан зарар кўрганларга 25 сўмдан пул йиғдик. Бу таъаббусга мактабимизнинг барча синфлари қўшилди. Балки бу жуда оздир. Лекин «Тома-тома кўл бўлур», деганларидек, зора бизнинг бу хайрли ишимизга республикамиздаги мактаблар ҳам қўшилса.

Биз келажакда Ўзбекистоннинг янада гуллаб-яшнашига ўз ҳиссамизни қўшаётганимиздан жуда-жуда хурсандмиз.

Нодирахон ПИРМАТОВА,
Кўкун шаҳридаги
34-ўрта мактабнинг
7-«А» синф ўқувчилари номидан.

QOZOQ MAQOLLARI

Do'stingdan siringni yashirma,
Dushmaningga chiningni aytma.

**Foydasi yo'q boydan qoch,
Panasi yo'q soydan qoch.**

Jahl — avval, aql — keyin.

**Ko'ngil kiri aytsa ketadi.
Ko'ylak kiri yuvsa ketadi.**

Daraxt ko'rki — yaproq,
Odam ko'rki — libos.

Ahmoq gapga o'ch.

Qizing uyda, qilig'i ko'chada.

Qulon quduqqa qulasa,
qurbaqa qulog'ida o'ynaydi.

**Chaqirganda bormasang,
chaqiruvga zor bo'lasan.**

Ot qarisa eshak bilan
do'stlashadi,
Odam qarisa — to'shak bilan.

**Tuya so'ygan, echki
so'ygandan et so'rabdi.**

Bir so'm berib kuldigan, ming
so'm berib to'xtata olmabdi.

**O'zganing buzog'iga
yomonlik tilasang, kasri o'zingni
ho'kizingga uradi.**

Daryo toshsa, quduqqa ne
ziyon.

**Ukasi borning oromi, akasi
borning omadi bor.**

El qulog'i enlik.

**Maqtaganing bilan eshak
tuya bo'lmaydi.**

Qutlug' mehmon kelsa, qo'ying
qo'shoq tug'adi,
Yomon mehmon kelsa, qo'yni
qashqir bo'g'adi.

**Mard — berganini aytmaydi,
Botir — aytganidan
qaytmaydi.**

Yolg'iz yurib yo'l izlagandan,
Ko'p bilan adashgan yahshi.

ОНАМГА ХАВАСИМ КЕЛАДИ

Онам — Муътабар ая 92 баҳорни қаршиламоқдалар. Онамлар Фориш туманидаги Гараша қишлоғида истиқомат қиладилар. Мен онамларни кўриш учун қишлоққа тез-тез бориб тураман. Ҳар борганимда улар мени олдиларига ўтқазиб дуо қиладилар. Кейин ўтмишларини сўзлаб берадилар. Улар ҳар гапларида «Шу кунларга етказганига Оллоҳга беадад шукур, илоё сизларнинг ҳам умрларингиз узоқ, йўлларингиз равон бўлсин» — дейдилар. Мени онамга жуда ҳавасим келади. Ҳозир улар қариллик гаштини сураяптилар. Қани энди, ҳамма ҳам шу ёшга кирса...

Дилдора ИНОМОВА.
Жиззах шаҳридаги «Ёш
мухбир» тўғараги аъзоси.

ТОНГ ЮЛДУЗИ Муассислар:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ МАТБУОТ КҲМИТАСИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ,
«СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН»
ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ

Бош муҳаррир: Умида АБДУАЗИМОВА

ТАХРИР ХАЙЪАТИ:

Йўлдош САИДЖОНОВ, Омон МАТЖОН, Гулнора
ЙЎЛДОШЕВА, Ҳотам АБДУРАИМОВ, Ҳамидулла
ЙЎЛДОШЕВ, Мукаррама МУРОДОВА, Мирзапўлат
ТОШПЎЛАТОВ, Музаффар ПИРМАТОВ, Баҳодир
ТОҒАЕВ, Равшан ҚАМБАРОВ.

IBM компютерида терилди ва
саҳифаланди. Офсет усулида
босилди. Ҳажми 1 босма табоқ
Буюртма — Г-0190.
43.351 нусхада босилди.
Қозғ бичими — А-3.
Босишга топшириш вақти 19.00
Топширилди — 21.30
Навбатчи Маъруф ЙЎЛДОШЕВ

- Рўйхатдан ўтиш тартиби
№ 000137
- Манзилимиз: 700129,
Тошкент шаҳри,
Навобий кўчаси, 30 уй.
- Нашр кўрсаткичи:
№ 64563
- Телефон:
136-54-21
144-22-64

